

NADBISKUPOVA RIJEČ

ZLOPATITI SE ZA EVANDELJE (2 Tim 1,8)

I ovogodišnje svećeničko ređenje, u kolovozu, po svetkovini Marijina uznesenja, usmjerava naše misli kako prema Evandelju, tako i prema njegovim navjestiteljima - svećenicima. S jedne strane, s apostolom Pavlom, razmišljamo o otajstvu Očevu da svoj plan otkrije čovječanstvu u osobi svoga Sina Isusa Krista, a s druge pak, uvijek iznova vidimo sebe, u prezbiteriju zadarske Crkve, kao one kojima je povjerenio to Evandelje. Sve to činimo u perspektivi budućih vremena koja nam nadolaze.

Otac nebeski povjerava našoj vjeri i ljubavi i vrijeme i Crkvu zadarsku. Ti darovi i Božje povjerenje potiču nas na osnaženje brige za Evandelje. To u prvom redu znači brigu za navještaj cjelovitog Evandelja svima: odraslima, mladima, djeci, djelatnicima u prosvjeti, kulturi, gospodarstvu, medijima, u politici, u vojsci. Naime, što je svijet tjeskobniji u traženju i biranju ciljeva i sredstava za ostvarenje života, raste potreba za čvrstim i jasnim izlaganjem nerazvodnjene Kristove poruke. Apostol naroda je morao pismeno intervenirati u jednoj od prvih kršćanskih zajednica, na suprotne tendencije. "Kad bismo vam mi, ili kad bi vam andeo s neba navjećivao neko evanđelje mimo onoga koje vam mi navijestimo, neka je proklet. Doista, nastojim li ovo pridobiti ljudi ili Boga? Ili, idem li za tim da ljudima ugodim? Kad bih sveudilj nastojao ljudima ugađati, ne bih bio Kristov sluga" (Gal 1, 8-10).

Ta čvrstoća i jasnoća je spasonosna. Radi se o cilju na koji je pozvano svako ljudsko biće - konačno spasenje - koje ne trpi nikakve kompromise, ni doktrinalne, ni moralne. Zato nas obvezuje na vlastito preispitivanje i istinu Evandelja i ljudi kojima se obraćamo u homilijama, propovijedima, u katehiziranju.

Nama, zaređenima, u prezbiteriju se pridružuje i ovogodišnji mladomisnik. Dok ga sa zahvalnošću Bogu i bratskom radošću dočekujemo, on nam iznova aktualizira žetu u koju smo ređenjem poslani. I buduće žeteoce koje iščekujemo i kojima se nadamo. I, dakako, molimo Gospodara žetve da nam ih daruje i pridruži. Ne mogu u ovoj prigodi ne istaknuti da se naš prezbiterij darom Božjim pomlađuje. Mi, stariji, osim njihove mladosti, očekujemo da će u apostolski rad unijeti život i nova duhovna iskustva koja Crkva danas živi. Njihova inventivnost u pastoralu i žar koji donose trebali bi biti izvor nade da će Kristovo Evandelje u našoj mjesnoj Crkvi dospjeti do svakog čovjeka, do svih slojeva društva.

Želim, međutim, reći da smo i mi, starija braća u prezbiteriju, odgovorni za njihovo što snažnije ucjepljenje u naše svećeničko zajedništvo. U tome vidim, kako svoju ulogu mjesnoga biskupa, tako i zajednice prezbitera u dekanatima, pa onda i cijeloj Nadbiskupiji. Ovdje se može ponoviti poznata činjenica da složni prezbiterij postaje privlačno mjesto Božjeg pozivanja novih poslanika za Evandelje. Tako prezbiterij raste u sebi i prema van zrači čvrstoćom i povjerenjem što mladima mnogo znači.

Naša ljubav prema Crkvi nadahnjuje u ovom času misli koje nam otkrivaju da je realno prosuđivati kako će dobrim dijelom i broj i kvaliteta novih zvanja ovisiti o kakvoći našega sadašnjeg prezbiterija. Zato smo pozvani i na zlopaćenje, ako treba, ali se ne stidimo jer znamo kome smo povjerovali. Tako radi svaki dobar vojnik Krista Isusa (usp. 2 Tim 2,3).

Nadbiskup

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

4. Hrvatska biskupska konferencija obvezna je svake godine do 1. prosinca ažurnirati popunju u smislu članka 6. točke 3. Ugovora.

5. Clanak 2.

navršili 65 godina života, a cijе mirovinski osiguranje do sada nije sustavno riješeno, Republički Hrvatska se obvezala tijekom prvih deset godina primjene Ugovora novčani iznos iz točke 2. ovođenja učlanaka isplaćivati uvećan za 20%.

drugeh krvnenih sluzbenika / Hrvatskoj bisku skoj konferenciji donacijati sredstva iz stavnika ovoga Zlanku u deset jednaka 1999. godine i to do mjeseca, pocet od ozujka 1999. godine za tekući mjesec.

3. U svrhu iješavanja mirovinskog osiguranja clanova klera, redovnika i redovničica, Koji se

2. Radi dolinog nacima nastavka djeleova kartiranju ujedno je najstarije kroz vremena.

I. Ugovaldović se reprezentira Hrvatska, između ostaloga, obvezala da će u zemlji da finanči i djelotvorenje način, u skladu s demokratskim državnim ustrojem, priznati opće državne vlasti, Kataličke crkve na suvereme, Kataličke crkve na kulturom, odgoju, jedan rad Kataličke crkve na kulturom, državnom, državnom i etičkom poslu, Katoličkoj crkvi, osiguravati godišnji novčani iznos u kojim trakoškova za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika ukjutcevi i roskovi i izgradnje udržavanje crkava i pastoralnih sredista, kojim učini u popisu spomenika kulture, te doprinosi

Mjistarstvo tihancija, održeno članakom
4. Zako na o potrditivanju Ugovor a između Sveti
Stolice i Republike Hrvatske o gospodarskim p
tanjima ("Narodne novine", br. 18/98. - Meduza
rođni Ugovor) kao nadležno tijelo za izvršenje
poslednjih odredbi toga Zakona i Hrvatska biskup
ska konferencija, u svrhu provedebe članka 6. i
Ugovora između Sveti Stolice i Republike Hrvati
ske o gospodarskim prioritima (u dajšnjem tekstu
Ugovor) sklopljenog 9. listopada 1998. utvrđili su

SPORAZUM o nacincu izvrsavanja odredenih finančijskih obvezza Republike Hrvatske prema Katoličkoj crkvi

Minsitarsvto imancija Republike Hrvatske
koje zaistupa ministar finančja mr. Borislav Škreć
gro i Hrvatska biskupska konferencija kogu zas
tupa predsjednik mons. Josip Bozanić, nadbisku
zagrebčak, sklopili su

Blagoslov novih zvona, obnovljene župne crkve i novog oltara u Murvici	256
Sveta Nediljica u Vrani	257
Koncert glagoljaških napjeva zadarske nadbiskupije	257
Posveta crkve u Novom Bokanju	258
Iz povijesti naših župa	
Dugi otok, III.	259
Naši pokojnici	266
Kronika	267

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske, ISSN 1331-7016. Izdavač: Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1, Ureduje: uredničko vijeće. Odgovorni urednik: msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, Zeleni trg 1, 23000 Zadar, tel. 315-712, fax: 316-299. Tisak: W&A graf, N. Tesle bb, 23000 Zadar, tel. 323-592. Datum ulaska u tisak: 17. 8. 1999.

Članak 4.

Hrvatska biskupska konferencija odnosno ustanove koje će skrbiti o rasporedu i korištenju proračunskih sredstava dužne su poštivati zakone Republike Hrvatske o finansijskom poslovanju.

Zagreb, 26. veljače 1999.

*Predsjednik
Hrvatske biskupske konferencije
Mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački*

Članak 5.

Ovaj Sporazum sastavljen je u četiri istovjetna primjerka od kojih po dva pripadaju Ministarstvu financija i Hrvatskoj biskupskoj konferenciji.

*Ministar financija
Borislav Škegro*

PRIOPĆENJE SA ZAJEDNIČKOG SUSRETA BISKUPA BK BIH I BK HRVATSKE

U prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjaluci održan je u srijedu, 30. lipnja 1999. godine II. susret biskupa HBK i BK BiH. Bio je nazočan 21 biskup iz obje Biskupske konferencije.

S toga susreta koji je započeo molitvom i pozdravima domaćina-biskupa Franje Komarice, kao i Vinka kard. Puljića, predsjednika BK BiH i mons. Josipa Bozanića, predsjednika HBK, biskupi su za javnost uputili sljedeće priopćenje:

Biskupi BK BiH i HBK su se na svojem susretu u Banjaluci 30. lipnja o.g. opširno i konstruktivno pozabavili mnogostrukom bremenitošću hrvatske inozemne pastve, problematikom misijske svijesti i misijskog rada u svojim biskupijama, te radom Mješovite komisije biskupa i redovničkih poglavara s područja svojih Biskupskih konferencija.

Biskupi su konstatirali da su Hrvatske katoličke misije u europskim i prekoceanskim zemljama da sada odigrale veoma dragocjenu ulogu u očuvanju vjerničkog i nacionalnog identiteta, ali da se sada nalaze pred novim izazovima ne samo integracije u lokalne Crkve, nego i assimilacije u zemljama gdje se nalaze.

Biskupi su se složili da je potreban zajednički nastup obje BK kako pred Svetom Stolicom, tako i pred pojedinim Biskupskim konferencijama.

ma s obzirom na problematiku Hrvatske inozemne pastve. Dogovoren je da sve iznesene prijedloge i sugestije dorade zajedno predsjednici i dopredsjednici objiju BK.

Biskupi su tajnim glasovanjem za novog ravnatelja Hrvatske inozemne pastve izabrali prof. dr. Peru Aračića, svećenika đakovačko-srijemske biskupije, koji će zamijeniti dosadašnjeg dugogodišnjeg ravnatelja mons. Vladimira Stanovića.

Biskupi su također saslušali izvještaje mons. Slobodana Štambuka, hvarsko-bračko-viškog biskupa i Nacionalnog direktora papinskih misijskih djela za RH i BiH, koji je pozvao biskupe da u svojim biskupijama više porade na budjenju misijske svijesti i odgovornosti, osobito kod djece i mladih. Izrazili su razumijevanje za teškoće u kojima se nalazi naš jedini misijski list *Radsna vijest*.

Vinko kard. Puljić, predsjednik Mješovite komisije biskupa i redovničkih poglavara izvijestio je o dosadašnjem radu ove komisije koji treba nastaviti. Biskupi su konstatirali da postoji principijelna otvorenost za veću suradnju od strane redovničkih zajednica, ali i to da još uvek nedostaje njihovog ozbiljnijeg i odlučnijeg hvatanja u koštač s aktualnim izazovima u Crkvi na području obje BK. Biskupi su odlučni nastaviti s konstruk-

220	Prema Katoličkoj crkvi
221	Priopćenje sa zajednicke surstea biskupa BK BiH i BK Hrvatske
222	Pismo biskupa Hrvatske svećenickima o kanonskoj zeniđbi s gradanskim učincima
223	Pismo biskupa Hrvatske svećenickima o kanonskoj zeniđbi s gradanskim učincima
224	Dr. Milje Bogović novi pomogni biskup Riječko-senjske nadbiskupije
225	Pismo biskupa Hrvatske svećenickima o kanonskoj zeniđbi
226	Povelja posvete olтарa i blagoslova župne crkve Bezgraničnoe Zagrebačka BDM u Murvici
230	Dan redovničica, Juraj Baraćija: Blazennik Alojzije Stepinac i redovništvo
238	39. svećenički dan, Ante Mateljan: Aktilahostir Boša Oca
246	Povelja posvete olтарa i blagoslova župne crkve Bezgraničnoe Zagrebačka BDM u Murvici
247	- Svećenicko redenje
248	- Početak svetovanja godine
249	- Katedhetski dan
249	- Prosлавa 250. objetnice sještene "Zmajevic" i stručni simpozij o sještenu
249	Nas mlađominslik - Krešimir Crnk
249	Obavijest
250	Duhovske slavije sv. potvrde u Zadru
250	Skup svih župnih ekonomskih vjećaca u zadarškoj nadbiskupiji
251	Tijelovo
251	Predstavljanje Božanskoog časoslovja u Zadru
252	Vjera i kultura duha
252	100. objetnica župne crkve u Nevđanima
252	Otvorena komuna "SV. Ante Padovanski" u Nunci
253	Dan redovničica
253	Prosлавa SV. Ante u zadarškoj nadbiskupiji
254	Monografija "Vijerac"
254	Svremeni glagoljski Vesperal
255	XXXVII. svećenički dan Zadarške nadbiskupije
255	Svećana zahvalnica zadarške maturanta
255	Veli Iz: rođenina proslavila Petrovu

Nadbiskupska riječ

Zlopatti se za Evanđelje

Sporazum o načinu izvršavanja oredenih finansijskih obvezza Republike Hrvatske

Hrvatska biskupska konferencija

Proglas Zadarškoj nadbiskupiji o prosłavi 20. objetnice Branimirove godine,

Zadarška nadbiskupija

Mons. Nikola Etrović imenovan nadbiskupom i unucijem u Užicuini

Dr. Milje Bogović novi pomogni biskup Riječko-senjske nadbiskupije

Pismo biskupa Hrvatske svećenickima o kanonskoj zeniđbi

Pismo biskupa Hrvatske svećenickima o kanonskoj zeniđbi s gradanskim učincima

Prijedlog sa zajednicke surstea biskupa BK BiH i BK Hrvatske

Prerna Kataličkoj crkvi

Sporazum o načinu izvršavanja oredenih finansijskih obvezza Republike Hrvatske

219

220

221

222

223

224

225

226

228

227

228

229

230

238

246

247

248

249

249

249

250

250

251

251

252

252

253

253

254

254

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

255

va kao priprema za slavlje njezina blagoslova. Obnovu je predvodio Generalni vikar.

PREDSTAVNICI CRS-a KOD NADBISKUPA - 8. srpnja 1999., u Nadb. domu u Zadru, g. Nadbiskup je primio predstavnike Catholic Relief Service (CRS-a) - američke katoličke karitativne organizacije. Izmijenjene su misli o suradnji Hrvatskog Caritasa i CRS-a, osobito u pomaganju kosovskih izbjeglica.

PRSTITUPANJE SPLITSKE TEOLOGIJE SVEUČILIŠTU - 9. srpnja 1999., u Splitu, g. Nadbiskup i Nadbiskup u miru bili su nazočni potpisivanju ugovora o pristupanju splitskog teološkog fakulteta Sveučilištu u Splitu.

REĐENJE MONS. ETEROVIĆA - 10. srpnja 1999., u Hvaru, g. Nadbiskup i Nadbiskup u miru sudjelovali su u svečanostima biskupskog ređenja mons. Nikole Eterovića, novoimenovanoga papinskog nuncija u Ukrajini i naslovnog biskupa Siscije. Biskupsko posvećenje obavio je kard. Angelo Sodano, državni tajnik Svete Stolice. Na zajedničkom objedu g. Nadbiskup je izrekao čestitku u ime Zadarske nadbiskupije.

KRIZMA U LUKORANU - 11. srpnja 1999., u župnoj crkvi u Lukoranu, preko svećane svete mise, g. Nadbiskup je podijelio sakrament krizme 16-orici krizmanika te župe.

OBNOVLJENA CRKVA I NOVI OLATAR U MURVICI - 11. srpnja 1999. u Murvici svečano je blagoslovljena, u ratu teško oštećena, župna crkva Bezgrj. Začeća Marijina. Blagoslov crkve i posvetu novog oltara obavio je g. Nadbiskup preko svećane koncelebracije u kojoj je sudjelovao veliki broj svećenika i vjernika (vidi: Vjesti).

ŽUPNO VIJEĆE SUHOVARA - 12. srpnja 1999., g. Nadbiskup je primio članove Župnog ekonomskog vijeća iz župe Suhovare radi rješavanja poteškoća u životu te župe.

OBNOVA SV. DIMITRIJA - 12. srpnja 1999. g. Nadbiskup je primio g. P. Mikića, dekanu Filozofskog fakulteta u Zadru, i dr. A. Uglešića, prodekanu, radi osnivanja odbora za obnovu kapela sv. Duha u sklopu nekadašnjeg liceja sv. Dimitrija.

NACRT NOVE KISTANJSKE CRKVE - 14. srpnja 1999., g. Nadbiskup je primio don G. Dodića, župnika Kistanja i ing. arh. T. Ramljaka koji je predstavio nacrt za novu župnu crkvu u Kistanju.

PREDSTAVNICI NJEMAČKOG CARITASA U ZADRU - 16. srpnja 1999., u Nadb. domu u Zadru, g. Nadbiskup je primio dr. F. J. Vollmera i g. S. Hercega, djelatnike njemačkog Caritasa radi razgovora o suradnji s hrvatskim Caritasom.

NADBISKUP U SUHOVARIMA - U nedjelju, 18. srpnja 1999., g. Nadbiskup je pohodio Suhovare i predvodio nedjeljnu sv. misu u župnoj crkvi. Razgovarao je sa župnikom i članovima Župnog ekonomskog vijeća o koracima za rješavanje napetosti u župi i o početku obnove župne crkve.

SUSRET MLAĐIH SVEĆENIKA NA ŠKOLJIĆU - 19. srpnja 1999., u Samostanu trećoredaca na Školjiću, g. Nadbiskup je održao jednodnevni susret sa svećenicima ređenim unutar zadnjih 10 godina. Susret je imao pastoralno-duhovni karakter s temama: Sadašnji trenutak Nadbiskupije; Naš pristup izazovima; Svećenik i politika.

DUHOVNE VJEŽBE BOGOSLOVA - Od 20. do 24. srpnja 1999., u Samostanu trećoredaca na Školjiću održane su duhovne vježbe bogoslova Zadarske nadbiskupije. S bogoslovima je bio g. Nadbiskup. Bogoslove su posjetili don T. Šarin, župnik Preka te don Š. Perić, župnik Bezgr. Začeća, Zadar - Puntamika.

NADBISKUP NA ČOKOVCU I U TKONU - Za vrijeme boravka na Školjiću, od 20. do 24. srpnja 1999., g. Nadbiskup je pohodio benediktince na Čokovcu i župnika Tkona don G. Batura.

KONCERT GLAGOLJAŠKIH NA-PJEVA ZADARSKE NADBISKUPIJE - 24. srpnja 1999., u crkvi sv. Donata, u sklopu 39. glazbenih večeri u Sv. Donatu, održan je koncert glagoljaških napjeva Zadarske nadbiskupije. Nastupilo je oko stotinjak pjevača iz župa Bibinje, Ist, Novigrad i Zemunik. Program je vodio prof. L. Marijan, nadbiskupov tajnik. G. Nadbiskup bio je nazočan koncertu i na kraju pozdravio sve pjevače i mnogobrojne slušatelje (vidi: Vjesti).

NOVI ŽUPNIK U POLAČI, PRISTEGU I RADOŠINOVČU - 25. srpnja 1999., g. Nadbiskup uveo je u župničku službu novoimenovanog župnika don M. Jelečevića u župama Polača, Pristeg i Radošinovac.

Donosimo vam ovdje najvažnije članke iz *Obiteljskog zakona*, koji se odnose na kanonsku ženidbu s građanskim učincima:

Članak 6.

Brak se može sklopiti suglasnom izjavom žene i muškarca u građanskom ili vjerskom obliku.

Članak 8.

Brak u vjerskom obliku s učincima građanskog braka sklapa se pred službenikom vjerske zajednice koja s Republikom Hrvatskom o tome ima uređene pravne odnose.

Članak 20.

(1) Nevjesta i ženik koji žele sklopiti brak u vjerskom obliku pribavit će od matičara potvrdu o ispunjavanju prepostavki za sklapanje braka propisane ovim Zakonom.

(2) U potvrdi iz stavka 1. ovoga članka matičar će navesti da je nevjesta i ženika upoznao s osobnim pravima i dužnostima u braku, s mogućnošću uređenja imovinskih odnosa prema odredbama ovoga Zakona, te njihove izjave o sporazumnom izboru prezimena.

(3) Potvrda iz stavka 1. ovoga članka važi tri mjeseca od dana izdavanja.

(4) Matičar će upozoriti nevjестu i ženiku da je izvadak iz državne matice vjenčanih dokaz da njihov brak sklopjen u vjerskom obliku ima učinke građanskog braka.

(5) Ministar nadležan za poslove opće uprave propisat će sadržaj i oblik potvrde iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 21.

(1) Službenik vjerske zajednice pred kojim je sklopjen brak u vjerskom obliku dostaviti će matičaru iz članka 20. ovoga Zakona ispravu koju su potpisali žena, muž, svjedoci i službenik vjerske zajednice, kojom potvrđuje da je brak sklopjen.

(2) Isprava iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se matičaru u roku od pet dana od dana sklapanja braka.

Članak 22.

(1) Brak sklopjen u vjerskom obliku matičar je dužan upisati u maticu vjenčanih u roku od tri dana od dana primitka isprave iz članka 21. ovoga Zakona.

(2) Odmah poslije upisa sklopjenog braka u maticu vjenčanih matičar će bračnim drugovima izdati izvadak iz matice.

Članak 23.

Brak sklopjen u vjerskom obliku sukladno odredbama članka 8. i članka 20. stavka 1. i 3. ovoga Zakona, ima od dana sklapanja sve učinke propisane ovim Zakonom.

Iz gore navedenih propisa proizlaze sljedeće obvezne i učinci:

1. Matičar

- matičar izdaje potvrdu o ispunjavanju prepostavki za sklapanje braka propisanih *Obiteljskim zakonom*;

- matičar treba navesti da je nevjesta i ženika upoznao s osobnim pravima i dužnostima u braku, s mogućnošću uređenja imovinskih odnosa prema odredbama *Obiteljskog zakona*, te njihove izjave o sporazumnom izboru prezimena;

- potvrda važi tri mjeseca od dana izdavanja;

- matičar će upozoriti nevjestu i ženiku da je izvadak iz državne matice dokaz da njihov brak sklopjen u vjerskom obliku ima građanske učinke braka;

- brak sklopjen u vjerskom obliku matičar je dužan upisati u maticu vjenčanih;

- rok upisa je tri dana od dana primitka isprave sa strane crkvenog službenika;

- odmah poslije upisa sklopjenog braka u maticu vjenčanih matičar će bračnim drugovima izdati izvadak iz matice vjenčanih.

2. Uvjeti za valjanost

Brak sklopjen u vjerskom obliku ima od dana sklapanja sve učinke propisane *Obiteljskim zakonom*, uz uvjet da je sklopjen sukladno odredbama članka 8. i članka 20. stavka 1. i 3. *Obiteljskog zakona*, a to konkretno znači:

1. da je sklopjen pred službenikom vjerske zajednice;

2. da ta zajednica ima uređene pravne odnose s Republikom Hrvatskom;

3. da je matičar izdao potvrdu o ispunjavanju prepostavki za sklapanje braka;

4. da potvrdi nije istekla valjanost.

preko svečanih misnih slavlja, podijelio je sv. potvrdu mladima u župama Poljica (18) i Vrsi (52), prethodnoga dana se susrevši s krizmanicima, roditeljima i kumovima.

KRIZMA U SUKOŠANU I DEBELJA-KU - 13. lipnja 1999., preko sv. mise, Nadbiskup u miru podijelio je sakrament sv. potvrde najprije u Debeljaku (36 krizmanika), a potom u Sukošanu (62). U Sukošanu, nakon sv. mise, Nadbiskup u miru predvodio je procesiju s kipom sv. Ante Padovanskog.

DUHOVNA OBNOVA U VIRU - Od 14. do 18. lipnja 1999. u župnoj crkvi u Viru održana je duhovna obnova za ovogodišnje krizmanike, njihove roditelje i kumove. Obnovu je predvodio Generalni vikar.

PREDAVANJE KOD BENEDIKTINI-KI - 15. lipnja 1999., u oratoriju Samostana koludrica benediktinki sv. Marije u Zadru, mons. m. Oblak održao je sestraru predavanje na temu "Isus Krist objavitelj Oca".

DAN REDOVNICA - 16. lipnja 1999., održan je godišnji Dan redovnica u Zadarskoj nadbiskupiji, koji se ove godine održao u Benkovcu. Mons. dr. Juraj Batelja predvodio je pokorničko slavlje, a g. Nadbiskup euharistijsko. Dr. Batelja predavao je redovnicama na temu: "Blaženi Alojzije Stepinac i redovnice". Poslije zajedničkog ručka sestre su posjetile Kistanje i komunu sv. Ante Padovanskog u Nuniću.

ODBOR ZA PROSLAVU BRANIMIROVE GODINE - 17. lipnja 1999., u Ninu, sastao se Odbor za proslavu Branimirove godine '99, kojemu je predsjedao Generalni vikar.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - 18. lipnja 1999. održana je XXI. sjednica Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije kojoj je predsjedao g. Nadbiskup. Rješavalo se tekuće probleme i prispjele predmete.

SIMPOZIJ PEDIJATRIJSKIH PULMOLOGA - 18. lipnja 1999., g. Nadbiskup je sudjelovao na svečanom otvorenju Simpozija pedijatrijskih pulmologa Hrvatske u Zadru, u hotelu Donat na Boriku.

ZAVRŠNA SJEDNICA VTKŠ-a - 18. lipnja 1999. održana je završna sjednica nastavnika na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru, za akademsku godinu 1998./99., koj je bio nazoran g. Nadbiskup.

SJEDNICA SICU - 18. lipnja 1999. održana je sjednica odbora Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru na kojoj je mons. dr. P. Kero, direktor SICU, podnio god. izvještaj za 1998. godinu. Razgovaralo se i o planovima za 1999. godinu. Dijelu sjednice bio je nazoran g. Nadbiskup.

POHOD I KRIZMA U KISTANJU - 19. i 20. lipnja 1999., g. Nadbiskup je pohodio Kistanje. Susreo se s ovogodišnjim krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima. U nedjelju, 20. lipnja, Nadbiskup je preko svete mise podijelio sakrament potvrde mladim Kistanjcima i blagoslovio kamen temeljac nove župne crkve i svetišta sv. Nikole u Kistanju.

KRIZME U VIRU I NA PLOČAMA - 20. lipnja 1999., preko koncelebrirane sv. mise, Nadbiskup u miru je podijelio sakrament sv. potvrde u župi Vir (49 krizmanika) i potom u župi sv. Petra, Zadar - Ploče (13), gdje je to druga ovogodišnja skupina krizmanika.

POSJET PREDSTAVNIKA RENOVABISA - 21. lipnja 1999., g. M. Schedler, djelatnik Renovabisa, njemačke dobrotvorne katoličke udruge, pohodio je Zadar, g. Nadbiskupa te Samostan sv. Margarite u Pagu radi pomoći u obnovi tog benediktinskog samostana.

PREDAVANJE KOD BENEDIKTINI-KI - 21. lipnja 1999., u oratoriju Samostana koludrica benediktinki sv. Marije, mons. M. Oblak održao je sestraru predavanje na temu. "Marija, premila kći Očeva".

MATURA U SJEMENIŠTU - 22. lipnja 1999. g. Nadbiskup je predsjedao jednom dijelu maturalnih ispita u Nadb. klasičnoj gimnaziji i uspješnima podijelio maturalne svjedodžbe.

DOKUMENTACIJA PARAMENATA - 22. lipnja 1999., g. Nadbiskup je primio djelatnike Hrvatskog muzeja za umjetnost i obrt iz Zagreba koji su boravili više dana u Nadbiskupiji i radili na popisu i dokumentaciji starih i vrijednih liturgijskih paramenata.

SVEĆENIČKI DAN - 23. lipnja 1999., u Biogradu, u hotelu "Ilirija", proslavljen je XXXVIII. svećenički dan Zadarske nadbiskupije. Nakon uvodne molitve, predavanja dr. Ante Mateljana i o. dr. Andelka Domazeta, te zajedničke rasprave, g. Nadbiskup i svećenici posjetili su Vrgadu gdje je u župnoj crkvi Presv. Trojstva održana euharistijska koncelebracija uz sudjelovanje puka. Nakon slavlja uslijedila je zajednička

PISMO BISKUPA HRVATSKE VJERNICIMA O OBLIKU SKLAPANJA ŽENIDBE

Dragi vjernici!

Ugovor između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima u članku 18. predviđa da kanonska ženidba od trenutka sklapanja ima građanske učinke prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske. Obiteljski zakon Republike Hrvatske, što ga je donio Hrvatski državni sabor, a stupio je na snagu 30. prosinca 1998. godine, daje mogućnost sklapanja braka s građanskim učincima i u vjerskom obliku, to jest pred službenikom vjerske zajednice koja s Republikom Hrvatskom o tome ima uredene pravne odnose (čl. 8). Te će se odredbe početi primjenjivati od 1. srpnja 1999.

Svetost ženidbene privole

Mi vjerujemo da je ženidba Božja ustanova, da ju je Bog ustanovio kad je stvarao čovjeka kao društveno biće. Knjiga Postanka nam govori: "Na svoju sliku stvari Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvari, muško i žensko stvari ih. I blagoslovi ih Bog i reče im: Plodite se i množite i napunite zemlju i sebi je podložite" (Post 1, 27).

A Drugi vatikanski sabor uči: "Intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i providio vlastitim zakonima, sazdaje se ženidbenim ugovorom, to jest osobnim neopozivim pristankom (...) Sam je Bog začetnik ženidbe" (GS 48).

"Ženidbena privola čin je volje kojim muška osoba i ženska osoba neopozivim savezom sebe uzajamno predaju i primaju da uspostave ženidbu" (kan. 1057 & 2). Ona je za kršćane velika svetinja, jer njome nastaje medu njima ženidba koju je Krist Gospodin uzdigao na dosta-janstvo sakramento (usp. kan. 1055 & 1). Kršćani prema tome, dok sklapaju ženidbu, ne čine samo ugovor, nego sklapaju savez nalik na onaj biblijski savez između Boga i njegova Izabranog naroda. Sv. Pavao stoga ljubav muža i žene u kršćanskoj ženidbi uspoređuje s onom uzvišenom ljubavlju i predanjem kojim Krist ljubi svoju Crkvu: "Otajstvo je to veliko! Ja smjeram na Krista i Crkvu" (Ef 5, 32). Ali prema zakonu Crkve kršćani su za valjanost ženidbe dužni u normalnim okolnostima dati svoju ženidbenu privolu u crkvenom obliku, a to znači pred ovlaštenim crkve-

nim službenikom i dvama svjedocima. Ženidbena privola dana sa strane kršćana samo pred državnim službenikom, takozvana civilna ženidba, nema pravog učinka pred Bogom i Crkvom.

Briga Crkve i Države za ženidbu

Ženidba, koja je za kršćanina veliko otajstvo, ravna se propisima Crkve, jer je njoj Krist povjerio slavljenje sakramenata. Ali ženidbena zajednica je ujedno temeljna zajednica ljudskoga društva, te o njoj treba voditi brigu i državna vlast.

Ugovor između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima kaže: "Republika Hrvatska i Sveta Stolica, potvrđujući da su Država i Katolička crkva, svaka u svom poretku, neovisne i samostalne, obvezuju se da će u međusobnim odnosima potpuno poštivati to načelo te da će međusobno suradivati u brzi za cijelovit duhovni i materijalni razvoj čovjeka i u promicanju općega dobra" (čl. 1.).

U tom istom Ugovoru, dosljedno ovom osnovnom načelu glede sklapanja ženidbe, stoji: "Kanonska ženidba (tj. crkvena ženidba) od trenutka sklapanja ima građanske učinke prema odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske ako ugovorne stranke nemaju civilne zapreke i ako su ispunjeni propisi predviđeni odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske" (čl. 13).

Po Obiteljskom zakonu, dosljedno propisima spomenutog Ugovora, "brak se može sklopiti suglasnom izjavom žene i muškarca u građanskom ili vjerskom obliku" (čl. 6). A u čl. 20, stavak 4. istog Zakona ističe se da "brak sklopljen u vjerskom obliku ima učinke građanskog braka".

Prema tome, od 1. srpnja 1999. katolici nisu više dužni sklapati ženidbu pred državnim službenikom. Dovoljno je da to učine samo u crkvenom obliku, to jest pred crkvenim službenikom i pred dvama svjedocima. Time oni postaju pred Bogom i Crkvom pravi muž i žena, a na civilnom području uživaju ista prava kao i oni koji su sklopili samo civilnu ženidbu.

Svetost ženidbenog saveza

Radujemo se ovim zakonskim propisima, ne samo zato što se njima za vjernike kršćane

Njemačka, u katedrali, mons. Oblak, nadbiskup u miru, sudjelovao je na biskupskom ređenju generalnog vikara mons. dr. Werner Thissena, pomoćnog biskupa u Münsteru, predstavljajući Zadarsku nadbiskupiju.

NADBISKUP POHODIO NUNIĆ - 24. svibnja 1999., g. Nadbiskup je pohodio Nunić i razgledao odvijanje završnih radova i pripremu za otvaranje komune za lječenje ovisnika "Mondo Nuovo".

SJEDNICA ZBORA SAVJETNIKA - 24. svibnja 1999., u Nadb. domu u Zadru održana je 19. sjednica Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije, pod predsjedanjem g. Nadbiskupa, na kojoj se razmatralo pastoralne i personalne potrebe Nadbiskupije.

GOSPA OD KARAVAJA - 24. svibnja 1999., u Tisnome, ispred crkve Gospe od Karavaia, mons. M. Oblak predvodio je svečanu koncelebraciju i propovijedao.

LIDRANO - 25. svibnja 1999., u katedrali sv. Stošije, u sklopu otvaranja literarno-dramskog natjecanja "Lidrano", g. Nadbiskup je predvodio svetu misu. Uz natjecatelje i učenike, naznačni su bili g. B. Pugelnik, ministar prosvjete, prosvjetni djelatnici i ravnatelji škola. Navečer, na Trgu opatice Čike, g. Nadbiskup je bio naznačan svečanom otvorenju natjecanja "Lidrano".

SASTANAK GRADSKIH ŽUPNIKA - 26. svibnja 1999., u Nadb. domu u Zadru g. Generalni vikar je predsjedao sastanku župnika gradskih župa i predstavnica Sjemeništa radi proslave svetkovine Tijelova i tjelevske procesije.

OBNOVA CRKV. OBJEKATA U KOLANIU I BARBATU - 26. svibnja 1999., g. Nadbiskup je primio don M. Ninčevića, župnika Kolana i Barbata, zajedno s g. I. Dabom, gradonačelnikom Novalje, u svezi sudjelovanja općine Novalja u obnovi crkvenih objekata u ovim župama.

GODIŠNICA SMRTI NADBISKUPA GARKOVIĆA - 26. svibnja 1999. g., u katedrali sv. Stošije, u povodu 31. obljetnice smrti pok. zadarskog nadbiskupa Mate Garkovića, g. Nadbiskup je predvodio svetu misu zadušnicu. P. u m.!

NOVA GRADSKA KNJIŽNICA - 29. svibnja 1999., u Zadru, u ulici Stjepana Radića otvorena je u Zadru nova, vrlo suvremena, gradskna knjižnica. Prigodom svečanog otvorenja, blagoslov je obavio mons. M. Bolobanić, gen. vikar,

a naznačan je bio i mons. M. Oblak, nadbiskup u miru.

NADBISKUP U ANCONI - U povodu proslave 1000. obljetnice katedrale sv. Cirilika u Anconi i pohoda Svetoga Oca Ivana Pavla II. tom gradu, g. Nadbiskup je u ime Crkve u Hrvata sudjelovao na trodnevnim svečanostima, od 29. do 31. svibnja 1999., u Anconi, predvodeći skupinu mladih hodočasnika iz više hrvatskih gradova te iz BIH-a. U Gospinu svetištu u Loretu g. Nadbiskup je predvodio svečanu misu za naše mlade hodočasnike, od kojih je 15-ero bilo iz Zadra.

KRIZMA U PODVELEBITSKIM ŽUPAMA - 30. svibnja 1999. Generalni vikar je podijelio sakramenat sv. potvrde u župama Tribunj (9 krizmanika), Starigrad-Paklenica (40) i Seline (12), te prethodno održao duhovni susret s njima, njihovim roditeljima i kumovima.

KRIZMA U BIBINJAMA - 30. svibnja 1999., na svetkovinu Presv. Trojstva, u Bibinjama, u župnoj crkvi, preko koncelebrirane sv. mise, Nadbiskup u miru podijelio je sakrament sv. potvrde pedesetdvjoci krizmanika. Prethodno je održan susret s krizmanicima, roditeljima i kumovima.

DAN DRŽAVNOSTI - Na Dan državnosti Republike Hrvatske, 30. svibnja o. g., u Bibinjama, u crkvi sv. Roka, Nadbiskup u miru predvodio je svetu misu na kojoj se molilo za domovinu Hrvatsku. Nakon mise održana je pred crkvom akademija. "Domovini s ljubavlju".

NADBISKUP U RIMU - 31. svibnja i 1. lipnja 1999., g. Nadbiskup je boravio u Rimu radi poslova vezanih uz Nadbiskupiju.

SUSRET DEKANA NADBISKUPIJE - 2. lipnja 1999. g. Nadbiskup je predsjedao VI. susretu dekana Zadarske nadbiskupije na kojem se razgovaralo o proslavi 250. obljetnice Sjemeništa, proslavi obljetnice Branimirove godine '99, ovogodišnjem Katehetskom danu, pastirskim pochodima i kalendaru za jubilej 2000. godine s posebnim osvrtom na dijecezanski i na dekanatske euharistijske kongrese.

ZAHVALNICA NA VTKŠ-u - 2. lipnja 1999., u crkvi Gospe od Zdravljia u Zadru, g. Nadbiskup je predvodio svetu misu zahvalnicu za studente Visoke teološko-katehetske škole u Zadru, povodom završetka akademske godine 1998./99.

Zaključak

Dragi vjernici, nadamo se da ćete od 1. srpnja ove godine rado prihvati ovu novu pogodnost i praksu, po kojoj će vaša kanonski odnosno crkveno sklopljena ženidba imati i gradanske učinke. U samom postupku pomoći će vam prikladnim uputama i vaši župnici.

Koristimo ovu prigodu da uz zagovor Djevice Marije zazovemo Božji blagoslov na mla-

+ Josip Božanić,
nadbiskup zagrebački
i predsjednik HBK, v.r.
+ Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski
i potpredsjednik HBK, v.r.
+ Antun Škvorčević, biskup požeški,
generalni tajnik HBK, v.r.
+ Anton Tamarut
nadbiskup riječko-senjski, v.r.
+ Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, v.r.
+ Slavomir Miklovš, vladika križevački, v.r.
+ Slobodan Štambuk, biskup hvarske, v.r.
+ Želimir Puljić, biskup dubrovački, v.r.
+ Marin Srakić,
biskup đakovački i srijemski, v. r.

dence koji se spremaju na ženidbu kao i na sve naše obitelji da porastu u vjeri i u pravoj kršćanskoj ljubavi.

U Zagrebu, 4. lipnja 1999.

Vaši biskupi:

+ Juraj Jezerinac, vojni ordinarij, v. r.
+ Marko Culej, biskup varaždinski, v.r.
+ Ante Ivas, biskup šibenski, v.r.
+ Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, v.r.
+ Valter Župan, biskup krčki, v.r.
+ Marin Barišić, pomoćni biskup
splitsko-makarski, v.r.
+ Đuro Gašparović, pomoćni biskup
đakovački i srijemski, v. r.
+ Josip Mrzljak, pomoćni biskup
zagrebački, v.r.
+ Vlado Košić, pomoćni biskup
zagrebački, v.r.

DR. MILE BOGOVIĆ NOVI POMOĆNI BISKUP RIJEČKO-SENJSKE NADBISKUPIJE

Papa Ivan Pavao II. imenovao je mons. dr. Milu Bogovića, profesora crkvene povijesti na riječkoj Teologiji, za pomoćnog biskupa riječko-senjske nadbiskupije, kome će sjedište biti u Gospiću, te mu dodijelio titulu naslovnog biskupa Tamate.

Mons dr. Mile Bogović rođen je 7. kolovoza 1939. u Cerovcu - župa Slunj, u riječko-senjskoj nadbiskupiji. Osnovnu školu pohađao je u Slunj, a klasičnu gimnaziju u sjemeništu u Pazinu. Filozofsko-teološki studij započeo je u Pazinu a završio u Zagrebu. Za svećenika riječko-senjske nadbiskupije zaređen je 5. srpnja 1964. Od 1966. do 1971. studirao je na Papinskom sveučilištu Gregorijani i postigao doktorat iz crkvene povijesti. Po povratku iz Rima od 1971. godine do danas profesor je crkvene povijesti na riječkoj Teologiji.

Od 1970. do 1974. bio je tajnik nadbiskupa Viktora Burića. Od 1974. do 1985. godine obavlja službu rektora na riječkoj Teologiji. Od 1981. do 1985. također je župnik i dekan u Praputnjaku. Od 1985. do 1986. generalni vikar riječko-senjske nadbiskupije. Od 1985. do danas odgovoran je za

skl ponedjeljak, 24. svibnja 1999., u Muštemu,
REDENE U MUNSTERU - Na Dubov-

com, u župnoj crkvi sv. Josipa.
DUBOVI - Svetkovina Dubova svećano je misu u Herenu, Njemacka, s hrvatskom zasjedi-
ču. Nadbiskup je imao surst s ovođenjim križma-
KA - 20. svibnja 1999., u katedrali sv. Stojije, G-
SUSRET ZADARSKI KRIZMANI.

Nadbiskup je usdjevao na jednom djeležu bježnja.
DUBOVSKO BJEŽNJE - Uoči svete-
vine Dubova, u subotu, 22. svibnja 1999., u kate-
drali sv. Stojije držano je svečano bježnje. G.

KRIZMA NA BELAFUŽI I VOSTAR -
NICI - 22. svibnja 1999., g. Nadbiskup je podje-
lio sakrament sv. potvrde malima u župama Uz-
voštarica (120).
nesenja Marijina - Belafuža (120) i Srca Isusova -

ODBOR ZA 250. OBILJETNICU SJE -
MENIŠTA - 21. svibnja 1999., g. Nadbiskup je
predsjedao užem Odboru za proslavu 250. obiljet-
ja su se razmarači prispešti predmeti.

ODBOR ZA OBNOVU I IZGRADNJU
biskupske klasične gimnazije u Zadru.
biskupske klasične gimnazije u Zadru.
obnovu i izgradnju Zadarške nadbiskupije na ko-
Nadbiskup je predsjedao 25. siječnici Odbrza za
svibnja 1999., u Zagrebu, g. Nadbiskup je sudje-
Zagrebu, u dvorani „Vijenac“ na Kapotli, pred-
stavljen je „Bosanski časoslov – liturgijski molit-
venik za puk Božić“. To ga je po nalogu Liturgi-
ske pastoral u Zadru. Na predstavljajući za litur-
giju užice Hrk izdalo Hrvatski institut za za-
skuna, prelemljek HILP-a Zadru, dr. I. Šaksu i

CNE GIMNAZIJE - 21. svibnja 1999., u Nad-
biskupske klasične gimnazije Zadarške nadbiskupije na ko-
biskupske klasične gimnazije u Zadru.
sjećnica nastavnika Zadarške nadbiskupije na ko-
Nadbiskup je predsjedao 25. siječnici Odbrza za
svibnja 1999., u Zagrebu, g. Nadbiskup je sudje-
Zagrebu, u dvorani „Vijenac“ na Kapotli, pred-
stavljen je „Bosanski časoslov – liturgijski molit-
venik za puk Božić“. To ga je po nalogu Liturgi-
ske pastoral u Zadru. Na predstavljajući za litur-
giju užice Hrk izdalo Hrvatski institut za za-
skuna, prelemljek HILP-a Zadru, dr. I. Šaksu i

LICELA SV. DIMITRIJA - 21. svibnja 1999.,
u nazoznačnosti Nadbiskupa u mrtu, g. Nadbiskup je
prijeveleme za obnovu kapelice, sklopu kompleksa nekadanije liceja sv. Dimitrija
ja kod Filozofskog fakulteta.
divnja te remena za izgradnju buduge crkve u Pajinu.
primio dr. P. Mikica, dekanu, i dr. A. Uglešića,
prodekanu Filozofskog fakulteta u Zadru radi os-
primo dr. P. Mikica, dekanu, i dr. A. Uglešića,
prodekanu Filozofskog fakulteta u Zadru radi os-
prijeveleme za obnovu kapelice, sklopu kompleksa nekadanije liceja sv. Dimitrija
ja kod Filozofskog fakulteta.

PRIPREMA ZA NOVU CRKVU U PA -
Ljubu - 21. svibnja 1999., g. Nadbiskup je
prijeveleme za obnovu kapelice, sklopu kompleksa nekadanije liceja sv. Dimitrija
ja kod Filozofskog fakulteta.
divnja te remena za izgradnju buduge crkve u Pajinu.
primio župnika Novigrada, Zadru s predstavni-
čima mjeseca Pajinu i Hrvatske vojske radi pre-
tehetske škole u Zadru, međitijevu krunicu za
mjesecnog Dana duhovnosti Visoke teološko-kra-
bja 1999., u crkvi Gospe od Zdravlja, u povodu
Zadru sudjelovali su na europskom slaviju u
II. međunarodnog natjecanja pravackih zborova u
ROVA - U nedjelju, 16. svibnja 1999., sudionici
venos akademiji Rimu (1977.-80.) bio je u sluzbi
u apostolskim uncijskim na Obali Bjelokosti
(1980.-83.), Španjolskoj (1983.-87.), te Nikaragvi
(1987.-90.), a od god. 1990. radi u Državnom
„Zmajevic“ odzvana je mjesecna rekolekcija re-
lica - U srijedu, 19. svibnja 1999., u sjeničtu
Nakon završenih studija na Papinskoj crk-
veni akademiji Rimu (1977.-80.) bio je u sluzbi
dobro apostolskim uncijskim u Ukrasini te isto-
Hvarsko biskupije mons. dr. Nikolu Eterovića
novim apostolskim uncijskim u Ukrasini te isto-
Sisak.

arhiv i muzej riječko-senjske nadbiskupije u Se-
nju. Klan je Viđeca Hrk za ekumenizam i dijaloga.

bu i sluzbu novoga biskupa Crkve u Hrvatini
biskupske posvećenje mons. Bogovića
Obala, Cestamo i Gospodin posveravamo oso-
bavljeno je na svetkovini sv. apostola Petra i
Pavla, 29. lipnja 1999. godine, u riječkoj katedrali
biskupske posvećenje mons. Bogovića
U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-
biskup zadarski i nadbiskup u mrti mons. Marijan

Tamarut, nadbiskup metropolit riječko-senjski,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad-

zavši prethodno duhovni surst s križmanicom,

U slaviju su sudjelovali mrti mons. Ivan Prendić, nad

novu i izgradnju Zadarske nadbiskupije, g. Nadbiskup je primio ing. grad. M. Ramljaka i don Gašpara Dodića, župnika Kistanja. Na susretu se pregledalo maketu i projekt nove crkve u Kistanjama i odobrilo početak pripremnih radova za njezinu izgradnju.

RADOVI NA CRKVAMA UDRAČEV-CU I SMILJEVCU – 11. svibnja 1999., u Nadbiskupskom domu u Zadru održana je sjednica na kojoj je bio nazočan i mons. Šime Duca, prelat iz Rima, u svezi dovršetka crkve u Dračevcu Zadarском i tijeku radova na pastoralnom centru sv. Ante na Smiljevcu.

IZLOŽBA SLAVKA TOMERLINA – 11. svibnja 1999. u Gradskoj loži u Zadru otvorena je izložba g. Slavka Tomerlina na kojoj su izložene skulpture u prirodnom ambijentu Velebita i dorađene u njegovu ateljeu. Otvorenju je bio nazočan g. Nadbiskup.

SUSRET HRVATSKOG I TALIJANSKOG CARITASA – 12. svibnja 1999., na Fratrovcu u Zagrebu, u svojstvu predsjednika Hrvatskog Caritasa, g. Nadbiskup je sudjelao na susretu Hrvatskog i Talijanskog Caritasa gdje se govorilo o pastoralnoj dimenziji dijecezanskih Caritasa.

SVETKOVINA UZAŠAŠĆA GOSPODNEGA - U četvrtak, 13. svibnja 1999., na svetkovinu Uzašašća Gospodenjega, u koncelebraciji s Nadbiskupom u miru i drugim svećenicima, g. Nadbiskup je predvodio svečano euharistijsko slavlje u katedrali svete Stošije, u 18 sati, na kojem je pjevalo Središnji gradski crkveni zbor pod ravnjanjem mons. Pavla Kera. Gen. vikar slavio je sv. misu u župi Pakoštane, čija je župna crkva posvećena Uzašašću Gospodnjem.

PROVINCIJALKA DRUŽBE KRALJICE SVIJETA KOD NADBISKUPA – 13. svibnja 1999., g. Nadbiskup je primio provincijalku Družbe Sestara Kraljice svijeta iz Zagreba s njezinim suradnicama.

DAN ZADARSKIE ŽUPANIJE – 13. svibnja 1999., u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru g. Nadbiskup je prisustvovao svečanoj akademiji u prigodi Dana Zadarske županije.

PREDSTAVNIK OSCE-a KOD NADBISKUPA – 13. svibnja 1999., g. Nadbiskup je primio voditelja područnog ureda OSCE-a (Organizacije europske sigurnosti i suradnje) u Splitu, g. Georgea Reasonovera.

DUHOVNA OBNOVA U RAŽANCU – Od 11. do 14. svibnja 1999., u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Ražancu održana je duhovna obnova za ovogodišnje krizmanike te župe, njihove roditelje i kumove. Obnovu je predvodio mons. M. Bolobanić.

“DOMINIJADA ‘99” U ZATONU – 14. svibnja 1999., mons. M. Bolobanić, gen. vikar, u ime Zadarske nadbiskupije, prisustvovao je svečanom otvaranju “Dominijade ‘99” – natjecanju srednjoškolske mladeži iz cijele Hrvatske, koje se održalo u turističkom naselju Zaton.

SUSRET ŽUPNIH EKONOMSKIH VIJEĆA NADBISKUPIJE – 15. svibnja 1999., u katedrali sv. Stošije u Zadru održan je susret članova Župnih ekonomskih vijeća Zadarske nadbiskupije. Sastanak je započeo molitvom Jutarnje. G. Nadbiskup je govorio o sadržaju četiri ugovora potpisanih između Svetе Stolice i Rep. Hrvatske, s posebnim osvrtom na IV. ugovor o gospodarskim pitanjima. Mons. M. Bolobanić protumačio je nazočnima novi Pravilnik Župnih ekonomskih vijeća, a don Srećko Petrov ml. govorio je o obvezama župa prema središnjim ustavovama u Nadbiskupiji i obvezama Nadbiskupije prema Svetoj Stolici. Susret je završio zajedničkim agapeom u dvorištu Svećeničkog doma.

HRVATSKI DAN U ANCONI - 15. svibnja 1999., u Anconi, u povodu 1000. obljetnice katedrale sv. Ciriaca, i "Hrvatskog dana" koji se u sklopu te proslave održao, mons. M. Oblak, nadbiskup u miru, zajedno sa Središnjim gradskim crkvenim zborom oputovao je u Anconu. Iste večeri, u župnoj crkvi S. Maria delle Grazie, u 21.30 sati, naš Središnji gradski crkveni zbor iz Zadra održao je koncert. Sljedećeg dana, u nedjelju, 16. svibnja prije podne, Zadrani su posjetili prigodnu izložbu. Poslije podne, u katedrali sv. Ciriaca, u 18 sati, Nadbiskup u miru predvodio je koncelebraciju s mjesnim biskupom Mons. Francem Festorazzijem i drugim svećencima te imao homiliju. Naš Pjevački zbor pjevalo je preko sv. mise, i nakon sv. mise otpjevalo nekoliko moteta.

KRIZMA U KARINU, SMILČIĆU, SV. IVANU U ZADRU I RAŽANCU – 16. svibnja 1999., g. Nadbiskup je slavio sakrament svete potvrde u Smilčiću (11 krizmanika) i Karinu (48). Prethodno se sastao s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima. Istoga dana, Generalni vikar podijelio je sakrament potvrde mladima u župi sv. Ivana u Zadru (89) i Ražancu (28), odr-

ZADARSKA NADBISKUPIJA

PROGLAS

ZADARSKOJ NADBISKUPIJI O PROSLAVI DVADESETE OBLJETNICE BRANIMIROVE GODINE, U NINU, 11. RUJNA 1999. GODINE

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi Kristovi vjernici!

Dvadeset je godina prošlo od veličanstveno skupa hrvatskih vjernika na "Grguru" u Ninu, 1979. godine kad smo slavili 1100 godina neprekinute vjernosti naše Crkve Apostolskoj stolici u Rimu. To je bio najveći vjernički skup, do tada održan, u Hrvatskoj. Mi smo tada preuzeli pastoralni program: *Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi Misu*. Također smo primili u vjerničku baštinu Ispovijesti vjere Hrvata katolika i Zavjetni križ sa znakovima naše katoličke crkvenosti i hrvatske državnosti.

Zadarska nadbiskupija devetnaest proteklih godina svake je prve nedjelje u mjesecu rujnu oživljavala pastoralni program i zavjet Branimirove godine. Posebno smo svečano obilježili desetu obljetnicu tогa događaja u godini velikih povijesnih promjena u Europi, 1989. godine. I tada je bila u Ninu nazočna cijela naša Crkva po svojim predstavnicima i brojnim hodočasnicima.

Sada vidimo da je crkvena proslava u Ninu 1979. godine, u okviru Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, bila veliki doprinos našoj ustrajnosti u vjeri katoličkoj i pripremi budućih događaja koji su nam, po daru Božje Providnosti, otvorili novo razdoblje naše katoličke povijesti i naše hrvatske državnosti, u slobodi i samostalnosti.

Na 1120. godišnjicu izmjene pisama između pape Ivana VIII. i kneza Branimira, te biskupa Teodozija, a na pragu 21. stoljeća, ponovno će se cijela naša Nadbiskupija okupiti u Ninu, u subotu, 11. rujna ove godine. Želimo zahvaliti Gospodinu za sve milosti ostvarene programom Branimirove godine, provjeriti svoju vjernost prihvaćenom duhovnom programu, i obnovljeni, s Marijom - Majkom Crkve, po Kristu uči u novo tisućljeće našega vjerničkog i narodnog života.

Pozvat ćemo pastire naše Crkve i vjernike drugih biskupija da nam se, koliko je moguće, pridruže. Euharistijsko slavlje u Ninu predvodit će predstavnik Svetoga Oca u Hrvatskoj, nadbiskup mons. Giulio Einaudi.

Pripremamo se na to hodočašće svih naših župa, u prvom redu molitvom, u obitelji i u župi. Svake nedjelje dodajmo Molitvi vjernika zaziv za blagoslov našem hodočašću. Oživimo u propovijedima program Branimirove godine. Iskoristimo ove ljetne nedjelje za animiranje župnih zajednica kako bismo se dolično pripremili za sveto slavlje u Ninu. Odmah po blagdanu Velike Gospe dobit ćete sve detaljne obavijesti o hodočašću u Nin s geslom: *S Marijom po Kristu u novo tisućljeće*.

Ujedinjen s Vama u molitvi za uspjeh našega slavlja sve vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan,
nadbiskup

kom domu, zasedao s glavovima Odbora za ob-
KISTANJU - 11. svibnja 1999., u Nadbiskup-
PRIPREME ZA NOVU CRKVU U

je g. Nadbiskup. Pocivala u mirtu
ma 10. svibnja 1999. Spriovodnu misu predvodi
svecenika Šime Kevrica. Pokopana je u Visocani-
svibnja 1999. premiula je Zorka Kevric, majka
svakog prevođenja. Za svečinu je počeo slobodno
Zadarske nadbiskupije.

PREMINULA ZORKA KEVRIC - 9.
Bolobanice ovstrom na razgovor na Radio Marjini
Bolobanice imao je razgovor na Radio Marjini
Gospo Loretiske, 10. svibnja 1999. mons. M.
RJII - Povodom blagdana Gospo od Željeva i
GENERALNI VIKARNA RADIOMA.

Nadbiskup. Na misi je progovijedao mons. Duka.
Nadbiskup. Na misi je progovijedao mons. Duka.
vasež brojnih svećenika i vjeknika, predvodi g.
većemiju svećanu misu s procesijom, uz sudjelo-
dio je mons. Šime Duka, prelat iz Rima, dok je
Gospa Loretiska. Jutarnju svećanu misu predvodi-
u istomjeno župi u Arbanasima, proslavljena je
GOSPA LORETSKA - 10. svibnja 1999.

ke tamosnje Hrvatske katoličke misije.
mrtu, slavio je sakrament sv. potvrde za križmane-
lebrane sv. misie, mons. M. Oblik, nadbiskup u
u Gospinome svetištu Rankweilu, preko konce-
CHEU - 9. svibnja 1999., u Felektivchen, Austrijia,
NADBISKUP OBLAK U FELEKTIV-

Nim, uz sudjelovanje brojnih svećenika i vjeknika.
je svećanu misu u 11 sati i potom procesiju kroz
Nadbiskupskom domu u Zadru, g. Nadbiskup je
grad Nim. Nasam blagdan, 10. svibnja, predvodi
je predvodi sv. misu i većemiju procesiju kroz
Gospo od Željeva, 9. svibnja 1999., g. Nadbiskup
potvrdu u Lipjanu.

nečelnici vikar predvodi je sv. misu i posjećeno sv.
podješto sakrament sv. potvrde. Istoga dana, Ge-
nedješju, 9. svibnja 1999., g. Nadbiskup je preko
krizma u Privaci i Lipjanu - u nedještu, gen. vikar.

kupa i mučenika, zastitnika grada Splita, uime
svibnja 1999., na proslavljenu blagdanu sv. Duje, bis-
Zadarske nadbiskupije bio je nazoran mons. M.
svibnja 1999., mons. Marjan Oblak, nadbiskup u
mi, preko končebiranih svetih misa posjećeno
je sakrament sv. potvrde u Lipjanu (28. 7. 1999.)

KRIZMA U VRANI I DRAGAMA - 2.

BLAGDAN SV. DUJE U SPLITU - 7.

Makedoniji, Albaniji i Crnoj Gori.
Moci programima i izbjeglicama s Kosova u
sa Europe gdje se rasprialjalo o koordinaciji po-
trista, g. Nadbiskup je predsjedao suretu Carita-
Zagrebu, u svostvu predsjednika Hrvatskoga Ca-
svibnja 1999., u prostorijama Tajništva HRK u
svecenika Šime Kevrica. Pokopana je u Visocani-
svakog prevođenja. Za svečinu je počeo slobodno
Zadarske nadbiskupije.

SUSTET CARTASA EUROPE - 6. 7.

generalni vikar.

Obnovu je predvodi mons. Milivoj Bllobanic,

NAŠI POKOJNICI

NIKOLA BILAVER

U ponedjeljak, 19. srpnja 1999. godine, u 78. godini života, nakon kratke bolesti i duge patnje, preminuo je Nikola Bilaver, pok. Blaje, otac našeg svećenika don Emila Bilavera.

Pokojni Nikola rodio se u Škabrnji 1921. godine. Gotovo čitav svoj život proveo je u rodnoj Škabrnji, radeći i zemlju svojih predaka. Zajedno sa suprugom Ljubicom imao je sedmoro djece, od kojih je šestoro danas živih. Dvoje od njih odabralo je duhovni poziv: kći Milka danas je u redu karmeličanki Božanskog Srca Isusova kao S. M. Margareta, dok je sin Emil svećenik zadarske nadbiskupije. Za vrijeme Domovinskog rata, kada se srpska agresija sručila i na mučeničku Ška-

brnu, Nikola je sa svojom obitelji i mnogobrojnim sumještanima iz Škabrnje bio prisiljen potražiti utočište u Samostanu sestara Karmeličanke u Poredu i u župi Kali na otoku Ugljanu.

Pokojni Nikola bio je istinski vjernik, radišan čovjek i veliki domoljub. Takvim riječima oprostio se od pokojnika mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, koji je u utorak, 20. srpnja o. g., na mjesnom groblju u Škabrnji, u nazočnosti brojnih svećenika, župljana i drugih vjernika, predvodio svetu misu zadušnicu i sprovodne obrede.

svjetovnog instituta "Suradnice Krista Kralja", nadgledajući njihove konstitucije i vodeći brigu o njima čak i za vrijeme zatočeništva. Za vrijeme 2. svjetskog rata doveo je iz Slovačke u Zagreb Red Vizitatinki utemeljivši istodobno 'Dom Božje Providnosti' sa stalnim klanjanjem Presvetom Sakramentu.

Neka nitko ne bude ljubomoran što se zauzeo i uspio u Hrvatsku presaditi život bosonogih karmeličanki. To djelo je najveći dokaz njegove ljubavi prema redovničkom životu. Na njegov su, naime, osobni poziv Bosonoge Karmeličanke iz austrijskih karmela, a za vrijeme Hitlerove okupacije Austrije, došle u Zagrebačku nadbiskupiju. Početkom 1939. došle su prve dvije hrvatske karmeličanke koje su bile izbačene iz austrijskih karmela. Nadbiskup ih je nastanio u nadbiskupskom dvorcu, ljetnikovcu u Brezovici, gdje je na sam Badnjak te godine, po dopuštenju Svetе Stolice, kanonski ustanovio prvi hrvatski karmel. Blagoslov novosagrađenoga karmela on je izvršio 14. travnja 1944. Njegovo osobno uvjerenje o učinkovitosti molitve i pokore bilo je takvo da je izjavio: *Govore za me da mi je životno djelo bilo osnivanje novih župa, ali je karmel moje životno djelo.* Odlazio je u karmel svake subote za vrijeme rata te bi zajedno sa sestrama, pred Presvetim Sakramentom, izmolio sva otajstva krunice. Govorio je: *Kad zatvorim klauzuru karmela, bit će za mene najsjretniji dan. Ali hoću uzoran karmel ili nikakav!*⁵ Blaženi Alojzije je kanio osnovati još tri karmela na različitim stranama nadbiskupije, da je ti karmeli čuvaju sa sve četiri strane svijeta duhovnim oružjem molitve, odricanja i žrtve.

2. Uloga redovništva u Crkvi

Jednakom ljubavlju i radošću pratio je rast i širenje svih ženskih redova i kongregacija. On je ne samo cijenio rad i ulogu redovništva u Crkvi nego isticao i tražio njegovo izvorno, evandeosko dostojanstvo. Pisao je kao krašički sužanj 10. lipnja 1956. p. Ivanu Kukuli, provincijalu DI.: *Smatram dakle, da ćemo uvijek imati koristi od pravog redovnika, makar na oko izgledao izgubljen za dijecezu. Jer ako nam taj redovnik svojim žrtvama i molitvama isprosi jednog župnika, formata Ivana Arškog ili Petra Fourriera, ako nam isprosi biskupa formata Karla Boromejskog ili svetog Franje Salesa, svi će se računi stosruko izravnati i prividni gubitci naknaditi.*

To, i razni drugi momenti, su razlog, da sam uvijek visoko cijenio i cijenim sve redovnike i redovnice u strogom smislu riječi, a i članove

*Kongregacija i muških i ženskih, koji su ostavili svijet, da mogu savršenije služiti Bogu. Ako se dakle tu i tamo ispolji kakva nerazboritost sa strane kojeg člana, ne gubi svoje vrijednosti redovnička zajednica kao takova. I ono, što veli kard. Faulhaber u 'Zeitrufe' na jednom mjestu, držim, da će potpisati svaki ljubitelj istine: 'Moglo bi se postaviti pitanje jesu li redovnici potrebiti za život Crkve. Može li Crkva opstati bez jedne ili druge redovničke zajednice a da ne propadne. Ali, uzmem li općenito u razmatranje redovničkog života, i u svojem skladu, on je potreban za život Crkve. Istaje to stvar, kao da se pitamo: 'Da li su čovjeku za život potrebna dva oka i dvije ruke?' Čovjek, u krajnjem slučaju, može živjeti i sa samo jednim okom i sa samo jednom rukom. Ipak, moramo dopustiti da su dva oka i dvije ruke životna potreba za potpun i zdrav život.*⁶

Upismu s. M. Beati Milašin, provincijalnoj glavarici ss. Družbe 'Naše Gospe', napisao je iz Krašića, 7. siječnja 1957.: *Redovništvo je u svim vremenima kršćanstva imalo svoje duboko značenje i golemu vrijednost, a danas još stoput više, kad bi se činilo upravo obratno. Potpisujem naime riječi kard. Faulhabera: 'U vremenu kad se proklinje siromaštvo, dragovoljno siromaštvo Redova je pravi blagoslov i uzor. U vremenu u kojem moralno propadanje ruši sve ograde čudorednog reda, posvećena je čistoća pravi blagoslov i uzor. U vremenu u kojem se poslušnost uskraćuje svim zakonima, dragovoljna evandeoska poslušnost uzor je i blagoslov.'*

*To je eto razlog, zašto se veselim svakom napretku Redova i Kongregacija i muških i ženskih, i kamo sreće, kad bi na svaku raspuštenu dušu u ovom izopačenom svijetu mogli suprotstaviti jednu krijeponu redovničku dušu, da se dragom Bogu pruži naknada, zaustavi osvetna ruka Njegova i izlije blagoslov Njegov na ovu dolinu suza.*⁷

U pismu s. Mariji Beati Milašin, iz Krašića 13. siječnja 1955., nalazimo ovu idiličnu Alojzijevu misao: *Nema oslikana prozora ni hrama na svijetu jednaka hramu duše, pogotovo jedne redovnice. Nema većeg plemstva negoli biti dijete Božje i Marijino.*⁸

Nadnaravno usmjerenje svetog Kardinala upućivalo je njegove misli o hitnoj potrebi većeg broja redovničkih zvanja za dobro svijeta.

Redovničko zvanje je dragocjeno blago, koje se mora čuvati pod svaku cijenu i uz svaku žrtvu, za dobro Crkve u njezinoj borbi protiv Zloga. Sveti voditelj duša piše 1954., dok su ga

Rozario Surin

Don Vladislav Cvitanović, iz V. Ižba
1925. - 1934. Don Grgo Fržlop, iz Vodica
1934. - 1937. Don Petar Vlasanović, iz Ista
1937. - 1942. Don Josip Maretić, iz Preka
1942. - 1949. Don Ante Ošttrić, iz Novigrada
1949. - 1950. Don Svetko Petrović, iz Brbišnja
1950. - 1953. Don Ivan Peđišić, iz Pašman
1953. - 1961. Don Joso Marcelić, iz Preka
1961. - 1964. Don Ivan Mijočić, iz Ržanica
1964. - 1970. Don Ante Erstić, iz Medvide
1978. - 1981. Don Miladen Kragan, iz Šutomislige 1977. - 1978.
1981. - 1981. Don Andelo Zorčić, iz Božava

Zupniči 20. stoljeća

Grad iz koga je mogao da obvezuje 8-god. Skoloravanja ujma redovito vise ne vracaju u svoje rodo mala misto. A s njima, besce, ni nihovi roditelji. Odatle kobo do opustosjenje nasih jedinstveno ljepeh oto- blizu 600 stanovnika. Godine 1981. imao ih samo 114. Godine 1991. ima 91 stanovnika, a danas - 85 stanovnika.

Druge je sredstva i jednostavnije za upotrebu.
stvarmosti, ali su i poglede velike. Istaknuto je to
pisemu ss. milosrdnicama sv. Vinka Paulskoga,
Krasica, 22. svibnja 1956., riječima: Nebo se i
puti iz pljesnih sjajnih dvorana, raskošnih kazda-
šta i lokala za uživanje raznih vrsti, nego je bitna
sa vlastitim strastima, pokvarenim svjetlom i pa-
tak.¹²
Gorka mu je sadasnjica, ali sladak i divan zavrs-
lom. A to je smisao i vašeg redovničkog života.

3. Gajenje duha

Druge je sredstva i jednostavnije za upotrebu.
stvarmosti, ali su i poglede velike. Istaknuto je to
pisemu ss. milosrdnicama sv. Vinka Paulskoga,
Krasica, 22. svibnja 1956., riječima: Nebo se i
puti iz pljesnih sjajnih dvorana, raskošnih kazda-
šta i lokala za uživanje raznih vrsti, nego je bitna
sa vlastitim strastima, pokvarenim svjetlom i pa-
tak.¹²
Gorka mu je sadasnjica, ali sladak i divan zavrs-
lom. A to je smisao i vašeg redovničkog života.

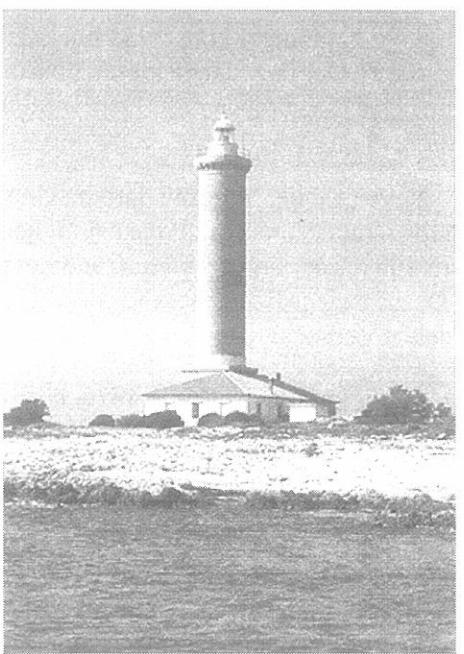
Božje, da jednogađa dana uzme selekturu i obori stru bilo, kose ne nositi ploda, sto ga Bog očekuje.
te ne budu više premdeti ljudi u svijetu Božje nego srdzak
Beati Milasim, iz Krasica, 23. listopada 1957.: J.
Sliko reče u pišmu upućenom s. Marija
bih samo zetlo nagnasti, da pazarite na bitno, a to je
duh! Spiritus est qui vivificat, caro non prode
puta pisao neštima. Nadam se, da me ne će kriti
razumjeli, kad pišem, neka ne dešće da ikad da
svijeta prodare u redovničke zajednice. Ne kazem
da moraju izacići iz svijete. To i Spasitelj potvrdio
kad molti milost apostolima: Ne molim, da i
uzmes od svijete, nego da ih sakuvam od zla.
svijetu dakkle jesu, ali, nisu od svijete, kao i
njegova nješta, vještačna, vještačna, vještačna
tati se u svijetu. A ako ikad, a to drama vrijedi on
Kako se na laku tuku shvacaju bračni odnosi, kaka
se pogravava svijet sa nevermoćju jedne desivojke, ka
da je to stinica, kako se upravo obzavaju ka
idoli stanovačite filmske zvijezde, stanovniči privatni
nogometu, kako se izdize ovaj ili onaj koma

U pismu jednoj Časnoj Majci, iz Krasicke
10. rujna 1957., piše: Prokleti duh svijeta nagrađi
kao crv i načpljenički duhovana stabla, kao što
su redovničke Družbe, da im ispiće životinu snage
da u svakom pogledu.¹⁰

Kapela sv. Nikole kod svjetionika ima na bijelom zvoničiću-preslici zvono iz 1609. god. promjer - 45 cm. Natpis: ZANBATTISTA, TON / F. Slike: Gospa s Djetetom, mletački lav.

Svjetionik

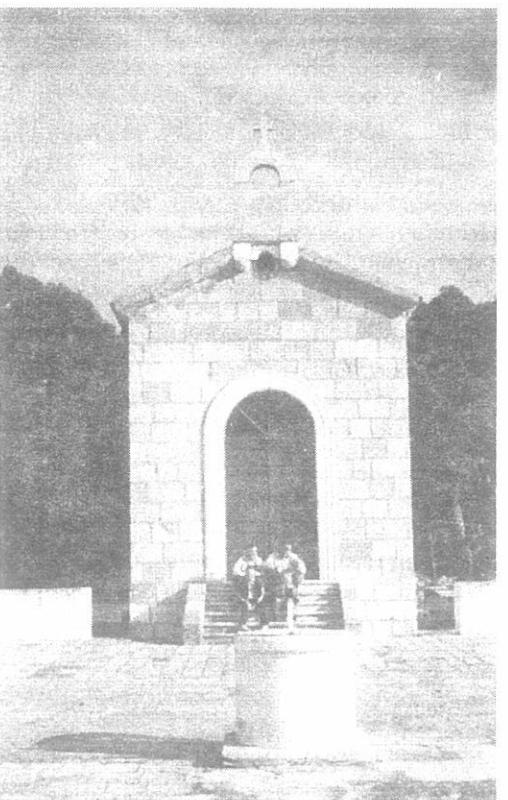
Na sjeverozapadnom dijelu Velog Rata, na krajnjem rtu Dugog otoka, na prolazu u Maknare diže se veliki svjetionik, najveći na našoj strani Jadranu. Visok je 41 metar. Podignut je 1849. godine, upravo pred davnih 150 godina. "Između 445 svjetionika na našoj obali, to je jedan od najstarijih i najvažnijih naših svjetionika. Njegovo se svjetlo vidi iz daljine od 25 nautičkih milja" (Dr. Ivo Rubić, Naši otoci na Jadranu, Split 1952. str. 108). Već 150 god. neumorno pokazuje našim moreplovциma, u spletu zamršenih hridi i plićaka našega mora sigurnu plovidbu prema lukama. Slika tog svjetionika simbolično je ukomponirana u biskupskom grbu mons. Mate Garkovića (1882.-1968.), nadbiskupa zadarskoga, rođenog Veloračanina.

Svjetionik ("Lanterna") - Veli Rat

Glagoljica

Matične i ostale župne knjige vodile su se od početka glagoljicom. Sačuvao se samo jedan kodeks. U župnoj crkvi sv. Ante i u crkvi na Veruniću čuva se 11 glagoljskih tiskanih misala i brevijara. Premda malena župa, Veli Rat je u svojoj dugoj povijesti dao Crkvi Božjoj 59 svećenika glagoljaša. Od toga u najnovije vrijeme i

Kapelica sv. Nikole kod svjetionika

dvojicu nadbiskupa: mons. Matu Garkovića i mons. Marijana Oblaka.

Broj pučanstva

Prema Priuljevoj vizitaciji iz 1603. god. Veli Rat je sa Solinama imao 25 ognjišta, 60 osoba od pričesti, a svih žitelja stotinu.

Godine 1608. Veli Rat sa Solinama broji 105 stanovnika (R. Jelić, Zadarsko otočje, zbornik, Zadar 1974, str. 164). God. 1818. imao 171 osobu; god. 1854. - 162 u V. Ratu, u Veruniću 63 i u Polju 31. Ukupno 256 duša. God. 1905. bilo je u V. Ratu obitelji 31 i 316 duša; u Veruniću 107, a na Polju 53 stanovnika. Ukupno 476 stanovnika. Godine 1938. Veli Rat ima 326, Verunić 119 i Polje 83. Ukuno 528.

Veli Rat, kao i ostala mjesta Dugog otoka, doživljava poslijе Drugoga svj. rata svoje tiho izumiranje. Prvenstveno, zbog prevelikog iseljavanja koje je započelo već krajem 19. stoljeća (ponajviše u Ameriku), a doseglo vrhunac 50-ih godina ovoga stoljeća. Tome osjetno pridonosi i sustav školskog obrazovanja započet za komunističke vladavine u nas. Zatvaraju se pučke škole po mnogim našim otočkim mjestima pa su djeca već u 7. godini prisiljena radi školovanja preseliti u

svećenika, razdor na sve strane u nadi, da će mu uspjeti, što su već Rimljani naglasili: *Divide et impera!*

Tom đavolskom nastojanju oko razdora, jer je razdor jedna od bitnih značajka sotone, valja da svi mi suprostavimo čvrsto jedinstvo duša i srdaca djece Božje, jer je jedna od bitnih značajka Boga našega, pače možemo reći prva, ljubav, sloga, jedinstvo.

Zato nastojte, da sve, pripadale kojoj mu drago Družbi, budete jedno srce i jedna duša za vijek. Isti vam je cilj, a to je Bog! I zato vam i ja, kad budete opet okupljene, dovikujem ono, što je sveta Angela Merici u svojoj oporuci, svojim kćerima, Uršulinkama: Moja zadnja riječ vama, koju uvijek ponavljam i za čije bi ispunjenje htjela žrtvovati krv srca svojega, jest molba: ostanite povezane u slogu, sve zajedno jedno srce i jedna duša. Neka vas vez ljubavi drži ujedinjene tako, da se međusobno visoko cijenite, pomažete i jedna drugu podnosite'. Tada će bez sumnje i Isus Krist biti među vama, jer i tu vrijedi ona Njegova: Gdje su dva ili tri sabrana u Moje ime, tu sam i Ja među njima.¹⁴

Blaženi Alojzije se veseli suradnji među redovničkim zajednicama. Potiče ih da nastave živjeti i svjedočiti elonom, žarom, ljubavlju i pouzdanjem u Boga⁵ i da svi budu jedinstveni.

U njegovu nauku i budnosti nad redovničkim zvanjima jasno se uočava osobito vrednovanje i poštovanje redovničke karizme i stoga ih je poticao na ustrajnost i slogan: *Nastavite dakle istom vjerom*, pisao je uršulinkama, iz Krašića, 12. travnja 1956., *istom nadom i ljubavlju, istim elonom kao i dosada moliti, raditi, trpjeti za Boga i duše, otkupljene dragocjenom krvlju Jaganja Božjega.*¹⁶

Gorljivo je naglašavao potrebu opsluživanja svetih pravila. Reče: *Zahvalnost pak i ljubav prema Isusu, dokazat ćete najbolje vjernim vršenjem svetih pravila, kao što kaže sam Isus: Tko ima zapovjedi Moje i drži ih, on je onaj, koji Me ljubi.*¹⁷

Da se plamen revnosti nikad ne ugasi u njihovim dušama, neka se češće čitaju sveta pravila. *Da se ta vatra uzdrži*, pisao je Suradnicama Krista Kralja, dobro je da se češće čitaju Konstitucije, jer ih one upućuju, gdje je izvor revnosti. To je Krist u svetoj Euharistiji, Krist, koji je rekao: *Vatru sam došao da bacim na zemlju, i što hoću nego da se razgori*. Onda će (...) spasiti ne samo sebe, nego i bezbrojne druge duše, koje bi inače jurnule u propast.¹⁸

4. Uzvišena narav i vjernost redovničkog zvanja

Blaženi je Alojzije s velikim udovljenjem pratio rad redovnika i redovnica te je sustavno nastojao da budu vjerni u svome pozivu i dosljedna evandeoskog života.

Reče za jednu učiteljicu koja je odlučila poći u karmel: *Nije dosta da bude karmeličanka, mora biti sveta karmeličanka!*

U pismu karmeličankama B. S. I., u proljeće 1952. reče da je u redovništvu potrebno gajiti vjernost pod svaku cijenu.¹⁹

Ovo je bio taj njegov stav izrečen i u pismu sestrama jedne redovničke zajednice, iz Krašića, 16. siječnja 1959.: *Budite dakle, drage časne sestre, kao onaj patrijarha Noa! Neka ne klone vjera vaša, makar ova poplava zla dosegla više vrhunce nego je Ararat, gdje se Noina Barka zaustavila. Molite, trpite, strpljive budite!*²⁰

Slično je napomenuo i u pismu provincijalnoj glavarici nepoznate redovničke družbe, rekavši: *Samo ustrajte u svom svetom zvanju. Što vas više budu nastojali od njega otrgnuti djeca tmine, to odlučnije se držite svoga zvana.*²¹

S. Beati Milašin, provincijalnoj glavarici ss. 'Naše Gospe', napisao je 28. kolovoza 1958.: *Koliko me raduje, da ste opet porasle brojem članica Družbe, toliko me bolno dirnulo, da je s. K. napustila Družbu i otišla u svijet.*

Kad sam to pročitao, odmah mi je pala na um misao iz brevira, što ju nalazimo u govoru sv. Bernarda na blagdan Sedam Žalosti Majke Božje, gdje se svetac obraća Gospici i uzdiše: 'O commutationem! Joannes Tibi pro Jesu traditur, servus pro Domino, discipulus pro Magistro, filius Zebedaei pro filio Dei, homo purus pro Deo vero. 'O zamjene! kliće svetac. Ivan Ti se daje za Isusa, sluga umjesto Gospodara, sin Zebedejev za Sina Božjega, učenik namjesto Učitelja, čisti čovjek za pravoga Boga.'

A ipak je Ivan bio svetac, djevica, apostol, naročito ljubljen od Isusa. Pa ipak je to prema svečevim riječima ništice u poredbi s Isusom Bogom. A što da kažemo za jednu ovu sestruru, koja je ostavila bož. zaručnika Isusa, da stupi u službu običnoga svijeta? Nadamo se, da joj Isus u svojoj dobroti ni sada neće uskratiti svoje milosti, jer ljubi sve što je stvorio i želi, da se svi ljudi spase. Ali tko ne vidi, kolikim se pogibeljima ta jedna sestra izložila sama svojim istupom iz Družbe?

Na proješju župne crkve podignuti je lik - preslica na kome vise dva zvona. Već
matapis: PREMITA FONDERIA DE POI
VITTOREO VENETO, ITALIA. Manje: SV
MARIJO, MOLI ZA NAS - 1986.

Zona

Za vijeme 2. svj. rata Veli Rat je dozvilo
esko stradane pucanstva. Talijsanski crnokosu-
jasi sa srpskim etničima potpuno zapanjive zase-
baak Polje i u jednom danu pobije 14 mjesetana.

Stradanjia

Zupna kuća podignuta je 1876. blizu Zupne crkve.

NOVO gospodje. Marom i darom svih vjernika Veloča Rata, Verumica i Polja naspavljeno je u mjesecu 1987. god. na lokalitetu Čune novo groblje. Dosadašnje je bilo unakoko ločrke Gospođe od Šarmele u Verumici.

NOVA krištijanica. Nadbiskup M. Oblaček bla-
goslovio je u svomu rođnom mestu 18. svibnja
969. novu krištionicu, koju je od bijela kamena
zgradio iz učenog bronca prof. Ivan Tomićanović
sklesao g. K. Duškić, zadarški kleštar. Pokrov joj je
zadra.

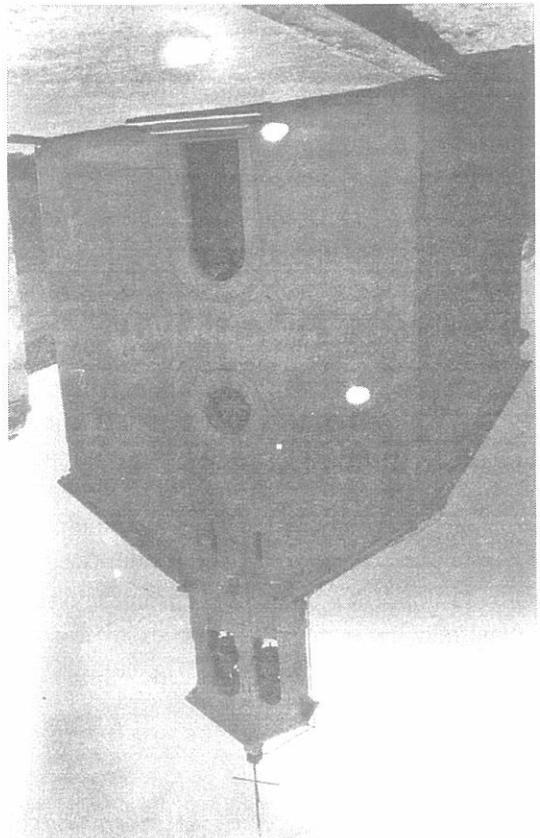
S. Jelena. U zaseoku Pojje, na uzvismi
taboje, bila je podignutu crkva sv. Jelene. Veoma
strago je traševnih zidina (A. Uglešić, Radović
et al.) i takova rukovodila. Od nje je sačuvano samo nekoliko
čestitih fragmenta.

Kapela sv. Nikole, biskuppa, kod svjetionika, podignuta je 1874. (C. F. Bianchi, Fasti, 172.), a blagoslavljena 15. siječnja 1875. godine.

Verućic, crkva Gospe Karmelske i groblje

elij Rat, župna crkva sv. Ante

Crkva sv. Ante Padovalanskoščega spomini je se 1751. god. Prva kapela nalazila se na mjestu danas ješte crkve Kosača posjedec iz 1866. godine. Po- Glavni oltar miramorni ima palu Gospe od Ruzari- ja s likom sv. Ante. Podobochi su oltari sv. Josipa i Gospe od Zdravlja s kipom Gospe Lurdske. „Od tragovala ranjive crkve (lakoder posgvezene sv.) An- andela (najvjerojatnije s oltara) te nekoliko litur- ti) imamo drvene barokne svjetcenjake i kipove grijekih posudaa“ (A. Uglešić).

Barokna crkva Gospe od Karmele na Veli- nici postječe iz 1778. god. Na glavnom oltaru ima sliku Gospe od Karmele.

Zupnik don Blaž Cvitanović, Veložanin (1844.-1932). Dok je župnikovao u Velom Ratnju, pod usječjem svoga ſk. kolođe, prirodoslovca Špira Brusine, Zadranina, oduševio se skupljajsem morskih ſkolažaka. Uspio je urediti zbirku od 787 vrsta samo iz loga krajja. Među ujima bilo je i šest vrsta slika. Uspio je urediti zbirku od 1917. god. pređao Zagreb, a danas se ona nalazi u spiltskom Prirodoslovnom muzeju na Marjani.

Seste morsaju biti supreme na apostolat.
Kao nadbiskup koadjutor, 19. ožujka 1935.
okupio je sve predstavnike raznih država Ka-

6. Apostolat redovníka i redovnice

Kolihogod se neprisjeti Bogu i Crkve na-
prezali, uzalud im je trud. Dan će doći, poznat
dakako samo Bogu, kada će nasā Crkva opet odah-
nut u sljobji miru.³⁰

Silino je piso so ss. uršulinakama 26. sijecanj 1959.: Sad je izasao zakon za odnuzimanje kuce. Ne trentite ni okom, ako i vama još stojogod odnuznu, nego mimo recite: Gospodin da, Gospodin nego kada ne mogu. I same znaće, mi za kuce prođamo duse, to nikad. Ali da se prostiće, dać će naravu kolikogod treba. Kad Mu uzeo, ime Njegovo budi bla-goslovijeno! Kad Mu katalkom-bama i bilja jaka nego ikada po nutar-u da je Crkva zivjela tristo godina pod zemljom u joj vrijednosti i snazi.

P. Lvanu Kukuli pisaو je iz Krasica, 16.
Sijecnja 1959.: Sada je evo donesen zakon o oduz-
imanju kuce, zakon, koji je veliko beszakonje (...).
Niti okom trenut, niti jedne suze prolosti! Neka
nosе sve, ali duska nikada! (...). Bila bi vječna
srmatka i liga, da Crkva Kristova prodamo za
Zato sam i poruci preuz. koadjutoru, da mi
koraka ne nacini do vlastodržaca i dade odjam da
platemo nakon ovoga zakhona. Domitius provide-
bit. 29

P. Kukuli pisaو je iz Krasica 9. rujna 1959.

hrabrej ga na ustajnosti: Neka miloti Božja uzdr-
ži vredni optimizam u duši svih članova Vase pro-
vincije, makar nacionalizirali! i naše crkve i
katedrale. Jos uvijek će nasza zemlja smoci toliko
Bogu, a nikada davolskom repu, kojeg a predsta-
vila komunitam.

Sve je za njege Božji dar i Božja milost,
kako reče u pismu jednom svećeniku, 15. lipnja
1959: Dominius deedit Dominius absunt, sit nomen
Domini benedictum!²⁶ Onaj kozji hrami vraptice na
krovu i crve pod krovom bit će u stanju i nas
prehraniti.²⁷

Pouzdanje u Božju Providnost očitovoao je i
u pismu Vl. Franići Ljubetiću, župniku i dekanu u
Plešivici, rekvavići: Ne plasite se ni novih mjeru,
koje bi mogele doći protiv Crkve. Eto, sadje izasao
zakon o odružimanju kulača. Bit će vjerodajno logo-
dene mnoge crkvene institucije. Hocemo li i jednu-
ti? Nijepotolj Nit okom trenuti, a kamo li i jednu-

Zivu i postoljani u vakuom užegovom pismu. Očitovalo
otkriti čemo u vakuom užegovom pismu. Stepićeva
ju je i onda kad su drugi oko užega zvajali ili
postajali malodrušni. Na što će se u okolnosti
prislušala osloniti Božji dovjek? Na Bogat! Tko se
oslanja na stvorene, propastiće s njime! Tko se
prihvaca Krista, živjet će s njime! (Naslijeduj Krista)

To je svoga vjerničko osvijedočenje preno-
si redovničama i tom ih je stavu učvršćivao na
putu Gospodnjem.

Spmenimo samo užegov stava pred činjenicu
kom ostiomasičavansija Crkve ili pljenidbe crkvene
imovine biskuupijačama i redovničkim zaštednicima
ocitovalan 12. siječnja 1959., u pismu vlc. Zvonka
Starceviću: Neka nose i biskuupski dvor i župne
dvorove i crkve, ali duse nikađa!

5. Predanje u Božju Provinciju

Sjelito i nada kogi prizilaze iz života svetih redovnika i redovnica održavaju jedinstvo svih stajališta Zruncička, nebesko svadbeno veselje za Krista Zruncička, blagdane slavoslovne svetosti svetog blizu svetlosti ideal blazenega Alojzija u njego-vo malosti i kroz cijeli život.

Kad dake bude te bolnu vijesi saopćili
sesetama, kose su ostale u Držbi, stvariće im vrucće
na srce, neka se ne daju nikada prevariti, nego
ostati vjerni Isusu, kao što je i Isus vjeran i nego
ostavljala nikada nikoga,ako čovjek Njega prviye ne
ostavi. Non deserit nisi deseratur!²²

Jednakom je pomisom pisao i ss. karmeli-
čankama B.S.I., iz Krasica, bez datumma: Zelim
vam svima, da iz ovoga zemaljskog života, kosi-
je tako kratak, uz mogućne Isusu izaci usureti sa
svjetlijim putnim ušta, to jest putnim dobrothi dlela
i krijepesti, da s Njime uđete na svadbu vječnog-a
života, gdje nema više ni placa, brig-a ni jada, kao
na ovos Zemljii.²³

Na većem su zvonu natpsi:

GOSPE OD RUŽARIJA, SV. FABIJANE I SEBASTIJANE, MOLITE ZA NAS! NABA-VILA ŽUPA SOLINSKA ZA ŽUPNIKOVA-NJA DON SREĆKA PAVIĆA.

Manje zvono nosi natpsi:

SOLINE - SV. JAKOV. LJEVAONICA ZVONA JAKOV CUKROV - SPLIT - 1923. OD MUNJE I GROMA, OSLOBODI NAS, GOSPO-DINE!

Broj pučanstva

Godine 1527. imale su Soline s Božavom i Velim Ratom ukupno 225 stanovnika. Kasnije, prema Šematizmu, Soline su g. 1818. brojile 150 duša. God. 1843. - 189 stanovnika. God. 1856. - 227 st. God. 1873. - 256 st. God. 1890. - 325. God. 1900. - 366 st. u 43 obitelji. God. 1913. - 50 kuća i 395 duša. God. 1927. - 400 st. i 51 odsutnih. God. 1948. - 69 kuća i 386 st. God. 1953. - 376 st. God. 1981. - 145 st. Danas - 70 stanovnika.

Glagoljica

Matične župne knjige vodile su se glagoljicom najprije na Božavi, a potom i na Solinama. Sačuvala su se samo dva glagoljska kodeksa: Matica krštenih - g. 1793.-1863., Skula sv. Jakova - 1720.-1820.

U župnoj crkvi čuva se 10 tiskanih glag. misala i časoslova.

Župa Soline dala je u svojoj povijesti 25 svećenika glagoljaša. U ovom stoljeću dale su dvojicu svećenika: 1. Don Andjelo Kolić, rođ. 26. 9. 1923. Zaređen za sveć. u Đakovu 1949. Danas župnik u Istu. 2. Don Zlatko Kolić, rođ. 10. 7. 1936. Zaređen 1961. god. u Zadru. Dugo bolovao i preminuo u Zadru 10. stud. 1988. Sjemeništarac Robert Stipanov preminuo je 30. srpnja 1937. god. kao učenik 5. razr. šibenske gimnazije.

Župnici 20. stoljeća

Don Joso Mirković, iz Velog Rata	1900. - 1916.
Don Ivan Silvestrić, iz Silbe	1916. - 1925.
Don Vladislav Cvitanović, iz Velog Iža	1925. - 1934.
Don Srećko Pavić, iz Tisnoga	1934. - 1936.

Don Josip Armerić, iz Postira (o. Brač)	1936. - 1938.
Don Ante Oštarić, iz Novigrada	1938. - 1950.
Don Šanto Bilan, iz Velog Iža	1951. - 1954.
Don Srećko Petrov, iz Brbinja	1954. - 1961.
Don Ivo Pedišić, iz Pašmana	1961. - 1964.
Don Ivan Miočić, iz Ražanca	1964. - 1968.
Don Žarko Brzić, iz Sv. Filip-Jakova	1968. - 1970.
Don Josip Marcelić, iz Preka	1970. - 1977.
Don Mladen Kačan, iz Sutomišćice	1977. - 1978.
Don Ante Erstić, iz Medviđe	1978. - 1981.
Don Andjelo Zorić, iz Božave	1981. -

VELI RAT

Svojim prirodnim smještajem ističe se Veli Rat, mjesto na krajnjem, najzapadnijem dijelu Dugog otoka, među svim naseljima naših zadarskih otoka. Svoje ime, naziv Veli Rat (rt) dobio je iz sintagme Beli Rat u kojoj je glas *b* prešao u *v*. I danas se lokalitet oko svjetionika zove Bela Punta.

Prekomorski naši susjadi prevedoše naziv Veli Rat s Punte Bianche, Punta Alba... "Veli Rat se zvao 1328. samo *Puncta*, a 1366. i pl. *ad Punctas, Puncte*" (Petar Skok). Lat. riječ *punctum* znači točka, a riječ *punta* u talij. jeziku znači šiljak, vrh, geogr. rt. "Ovdje 'Beli' znači 'Veli', jer se obližnji rt zove 'Mali rat', današnji Verunić" (Vlad. Cvitanović, Radovi, sv. VI.-VII. Zagreb 1960. 540 str.).

Područje Velog Rata bilo je naseljeno već u rimsko doba. O tom svjedoče nalazišta ostataka: Okluk, Grobina, Mirice, Meja... To su lokaliteti gospodarskih posjeda, vila, ribnjaka. I danas je veoma privlačno zbog prostranih pješčanih plaža i borovih šumaraka uz plavozeleno more. Posebno se ističe uvala Saharun, istočno od mjesta, prikladna za nautički turizam. Budući da je Veli Rat bio jedno od najznačajnijih ribarskih mjeseta na zadarskom području, često ga spominju različite ribarske isprave. Samo mjesto ima tri naselja: Veli Rat, Verunić i Polje. U crkvenom pogledu Veli Rat je najprije, skupa sa Solinama, pripadao Božavi, a samostalnom župom postao je 1685. godine.

Župni je zaštitnik sv. Ante Padovanski, omiljeni "svetac svega svijeta". Ime Velog Rata pronio je svjetom početkom 20. st. uz ostale i

toličke akcije, te im iz osobnog iskustva progovorio o potrebi karitativnoga rada: *Ja sam dosta govorio, dok sam kao svećenik radio na tom polju, da je nemoguće zamisliti Crkvu katoličku bez djela milosrđa. Isus je naš uzor u svemu, pa i u ovome. Premda je njegova zadaća bila, da spasava duše, bio je On ipak nježno zabrinut i za materijalno dobro siromašnoga puka ... Mnoge odbija od karitativnoga rada to, što imadu krvu predodžbu o njem. Misle, da treba uvijek samo držati ruku u džepu i dijeliti tkogod zaprosi. Nije tako. Bijeda čovječanstva je danas tako užasna i tako mnogobrojna, da je nije moguće opisati, a kao što sam već rekao, više je duhovna, nego li materijalna, pa se preko Caritasa može veoma mnogo bijede utaziti, mnogu suzu obrisati. Tu je pohađanje bolesnika ... pohađanje sirotinja.*³¹

Pišući svojoj nećakinji, redovnici, iz Krašića 22. prosinca 1956., istaknuo je: *Nastoj dakle da i tamo savjesno vršite svoje redovničke dužnosti i kolikogod se pruži prilika, bližnjima u pomoći biti, bez razlike, koje su vjere, jer mržnje ima dosta na svijetu, ali prave Kristove ljubavi malo.*³²

Znakovito je i suvremeno Alojzijevo poticanje redovnica na djelovanje u župama, osobito u katehizaciji. Sestri Margareti Labrtić, poglavarići ss. uršulinki, napisao je iz Krašića, l. prosinca 1955.: *Ako je ikada vrijedila, a ono danas vrijedi ona Isusova riječ: 'Žrtva je velika, a poslenika malo'. Kad bi upregnuli sve naše muške i ženske Redove i Kongregacije i rasuli ih širom domovine, ne bi bilo ni izdaleka dosta za silne potrebe ovog apokaliptičkog doba, kad se gube tolike mlade duše, jer nema nikoga, koji bi ih privukao, a u koliko bi i htio, ne dospije.*

*Ja vidim u ovom Vašem slučaju slučajevu, kojih je prepuna povijest Crkve i svetaca i svetica Božjih. Zato, kako rekoh, niti klonite duhom niti se išta uzrujavajte radi toga, nego lijepo molite i trpite dalje, stvar prepustite Bogu i spremajte se. Ako nije sada vrijeme, ali će doći sigurno. Ako ne u Osijeku, a ono gdje drugdje, jer kad svrši postjeći pakao, bit će ogromna potražnja za katehistima i katehistkinjama na sve strane, tim veća što će više biti prorijeđeni svećenički redovi. A oni su silno prorijeđeni i neće se moći ispuniti u jednoj godini ili jednom deceniju, makar predviđam, da će uz milost Božju biti puno zvanja. Kad svrši ovaj pakao bit će ogromna potražnja za katehiskinjama na sve strane.*³³

Alojzije se radovao vijesti da je pri Katoličkom fakultetu u Zagrebu otpočeo radom Kate-

hetski tečaj. Obradovan tim činom stavljao je na srce svim redovnicama da ga pohađaju. O tome je spomenutoj s. Franciski Dušić pisao iz Krašića, 10. travnja 1956., sljedeće: *Što se tiče katehetskog tečaja, stavljam ga na srce svima redovnicama, jer je sigurno, da će iz ove oluje morati biti skoro sve upregnute, da se za prvi čas udovolji vjerskim potrebama zapuštene mlađeži, koja o istinama vjere nije ništa ili malo čula, a mnogi od njih ni smio čuti, makar je i želio. Preuzvišeni koadjutor već znade moje mišljenje u tom pogledu, ali mu i Vi prigodom posjeta natuknite, da se mogu radovali tom pothvatu.*³⁴

Možemo se pitati odakle Alojziju snage da može tako nadnaravno govoriti o redovništvu?

Odgovor nalazimo u njegovom životu: iz Euharistije i pobožnosti prema Bogorodici!

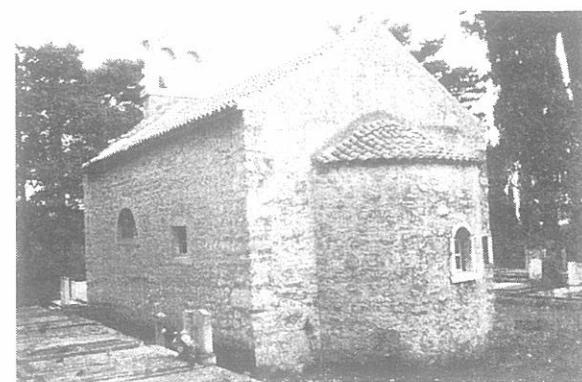
a) Euharistijsko vrelo

Progonjenim sestrama karmeličankama pisao je iz sužanjstva u Krašiću: *Ali milošću Božjom, koja teče u vaše duše nadasve u svetoj pričesti sve čete moći ustrajati. Bit ćeće kao Izraelci, koji su putovali četrdeset godina kroz strašnu Sinajsku pustinju, ali ipak nisu klonuli niti oboljeli jer ih je podržavala mana, što je padala i davala im neobičnu jakost.*³⁵

Da bismo objasnili njegovu sposobnost rada i trpljenja za Crkvu, možemo poslušati riječi blaženoga Alojzija Stepinca, koje je on pročitao u spisima teologa Nikole Gihra, i l. veljače 1957. uputio župniku Vinku Komeričkom: *Žrtva svete mise je škola i vrelo katoličkog žrtvenog života. Nijedno pero nije u stanju opisati to uzdignuće i oduševljenje, tu smionu srčanost i snagu značaja, tu čistoću srca i veličinu duše, tu velikodušnost i blagost, tu strpljivost i odričanje, ukratko tu požrtvovnost, tu ljubav prema žrtvi koja proistjeće iz oltara, čineći milijune djece Crkve živima, svetima, Bogu ugodnim žrtvama.*³⁶

Da je Euharistija izvor njegove životne snage i pastoralnog djelovanja posvjedočio je riječima koje mogu svakom kršćaninu biti poticaj za osvježenje apostolskog žara: *Žrtve su našsigurniji znak ljubavi prema dragom Bogu, i dok taj znak nosite na sebi, to jest živite životom žrtve, bit ćete na dobrom putu. Ali, za žrtvu treba snage! Naći je pak nigdje nećete koliko u svetoj Euharistiji, koja je proizašla iz najveće žrtve na svijetu, žrtve Isusa našega na drvetu križa.*³⁷

Svećenici, redovnici i redovnice, koji su potišteni i obeshrabljeni, mogu pronaći posebnu

Božava, crkva sv. Križa na groblju

Božavska zvona

Božavu krasiti veoma skladan kameni zvonik. U njemu se njišu dva oveća zvona ugodna zvuka.

Veće zvono ima promjer 100 cm, a teško je 600 kg. Na njemu su natpsi:

SVETI NIKOLA, MOLI ZA NAS! TISUĆUGODIŠNICA HRVATSKOG KRALJEVSTVA: 925 - 1925. KRUNISANJE KRALJA TOMISLAVA 925. MILODARIMA VJERNIKA BOŽAVE - SVETE GODINE 1925.

KLANJAMO TI SE, ISUSE KRISTE, I BLAGOSLIVLJAMO TEBE - JER SI PO SVE-TOME KRIŽU SVIJET OTKUPIO. (Poviše natpisa križ).

NAGRAĐENA STARINSKA LJEVAONICA ZVONA TVRTKA FRANJO ING. DE POLI VITTORIO VENETO.

Natpis iznad kaleža: HRVATSKI KALEŽ DAROVAN PAPI PIJU XI. 30. V. 1925. Ispod kaleža natpis: BOGA SLAVIM - NAROD ZOVEM - BLAGDANE ČASTIM.

Na zvonu vidimo likove: sv. Nikolu, kalež i dovoljno ukrasa.

Manje zvono, mrtvačko, ima promjer od 88 cm, a teži 450 kg. Natpis:

HRVATI POZDRAVLJAJU TOMISLA-VA SVOJIM PRVIM KRALJEM 925. JUBILEJ HRVATSKOG KRALJEVSTVA, 925-1925. CRKOVINARSTVO SV. NIKOLE U BOŽAVI - 1925.

Ispod lika sv. Josipa natpis: SVETI JOSIPE, ZAŠTITNIČE ONIH KOJI UMIRU - MOLI ZA NAS!

Ispod Gospina lika natpis: OD SUNCA SI SVJETLJA - A OD ZVIJEZDA SJAJNIJA - MARIJO! MRTVE PLAČEM, OLUJU TJE-RAM, SOTONE GONIM.

PRIVILEGOVANA I NAGRAĐENA STARINSKA LJEVAONICA ZVONA TVRT-KA ING. DE POLI - VITTORIO VENETO.

Na oba zvona glagoljski natpis.

Crkva sv. Trojice ima na preslici prilično lijepo i sačuvano zvono, promjera 41 cm. - iz 1676. godine, ali bez natpisa.

Broj pučanstva

Godine 1527., prema izvješću zadarskog kapetana Z. Valaresa imala je Božava sa Solinama i Velim Ratom 225 stanovnika. Prema Priulićevoj vizitaciji iz 1603. Božava sa Zverincem ima 70 st. Godine 1608. ima Božava 83. st. Godine 1818. - 176 st. Godine 1874. ima 294 st. God. 1913. sa Zverincem 316 st. Prema Šematizmu iz 1939. ima 377 st. i 45 odsutnih. God. 1974. ima 226 st. God. 1981. - 248 st., a danas 165 st.

Glagoljaška župa

Matične kao i druge župne knjige redovito su se vodile kurzivnom glagoljicom. U župnoj crkvi čuva se više primjeraka tiskanih glagoljskih Misala i Časoslova. Jedan glagoljski natpis sačuvan je na nadvratniku ulaznih vrata crkve sv. Nediljice (Trojice), godina izgradnje. Na oba zvona u zvoniku nalazi se po jedan glagoljski natpis.

Mala župa Božava darovala je Crkvi u Hrvata u ovom 20. st. trojicu Božjih misnika glagoljaša. 1. Batković don Šime, 1912.-1943. 2. Uglešić don Leopoldo, 1910.-1997. 3. Zorić don Andelo, r. 1936., danas župnik Božave i poslužitelj Dragova, Solina i V. Rata.

Župnici 20. st.

Don Marko Mirković, iz Velog Rata	1900. - 1902.
Don Joso Alfirević, iz Obrovca	1902. - 1904.
Don Tome Šešelja, iz Zaglava	1904. - 1905.
Don Petar Jadrošić, iz Premude	1905. - 1920.
Don Mirko Didović, iz Žmana	1920. - 1927.
Don Vladislav Cvitanović, iz Velog Iža	1927. - 1930.
Don Joso Mirković, iz Velog Rata	1930. - 1937.

Prožet vjerničkim optimizmom Kardinal je iščekivao dolazak Marijnog vijeka. Reče: *Svi znaci naime govore, da je ovo na poseban način Njezin vijek, i daje Bog stavio u Njezine svete ruke na poseban način sudbinu današnjeg čovječanstva.*⁵⁵

*Dolazi vijek Isusa i Marije!*⁵⁶ ponavlja je u pismima podržavajući kršćanski optimizam u dušama. Stoga ne čudi ovo njegovo uvjerenje: *S dubljim poznavanjem i štovanjem Gospe približuju se očito i dani, kad će zasjati u svem sjaju kraljevstvo Krista, i Kraljice, Presvete Djevice Marije.*⁵⁷

*Nema sumnje, spomenuo je drugom prigodom, da dolazi 'vijek Marijin' (...) kad satre glavu zmiji paklenoj u crvenoj uniformi komunizma, kao što ju je satrla i u uniformi nacizma.*⁵⁸

Svoju vjeru u nadolazak Marijina vijeka, koji zapravo označuje Kristovo kraljevstvo, izrekao je u pismu O. Ciprijanu Vupori, 18. travnja 1958., govoreći: *Lik neokaljane Matere Božje sve više se diže na obzoru našeg narodnog života, a gdje je Aurora imamo pravo vjerovati, da ni Sol iustitiae Christus Deus noster, neće dugo okljevati, da se pojavi.*⁵⁹

Takvo duboko osvjedočenje u pobedu Majke Božje omogućilo mu je predvidjeti pad komunističke strahovlade na raznim stranama svijeta. Predviđao ga je i u Rusiji, rekavši: *Rusija će se obratiti i lik Bogorodice stajati će na Kremlju.*⁶⁰

Stamenu vjeru u Majku Božju očitovao je i u oporukama.

Bilješke

2 Dvojica pavlina: o. Bogumil Natkanski i o. Salezije Strželec došla su u Hrvatsku, u nakani da preuzmu svetište Majke Božje Bistričke, usp. K. DOCKAL, Prigodom dolaska pavlina u Zagreb, u: KL, 95 (1944), br. 3, str. 49-52. Pavlini su opet zaživjeli u Hrvatskoj na poziv kard. Franje KUHARIĆA, nadbiskupa zagrebačkoga, koji ih je 1972. pozvao iz Cestochowę, te im povjerio župu i svetište Majke Božje u Kamenskom pokraj Karlovca.

3 AP, sv. XIV, str. 804. Karmelićani su došli u Zagrebačku nadbiskupiju na poziv blaženoga Alojzija 12. studenoga 1959., a nadbiskup Franjo ŠEPER je 1961. potpisao ugovor kojim je karmelićanima, uz samostan i svetište Majke Božje poznato pod imenom "Odvjetnica Hrvatske", koje su nekoć bili podigli pavlini, povjerena i uprava župe Remete.

4 Krašić, 11. siječnja 1959., u: AP, sv. XIV, str. 669.

5 POSITIO, sv. III, 1, str. 337; cfr. BENIGAR, str. 325.

6 AP, sv. XIV, str. 402.

7 Pismo s. M. Beati Milašin, provincialnoj glavarici ss. Družbe "Naše Gospe", Krašić, 7. siječnju 1957., u: AP; sv. XIII, str. 458.

U prvoj oporuci, napisanoj 26. srpnja 1939., nalazimo riječi: *Majko Isusova, za Tvoje neoskvrnjeno Začeće, precisto Djevičanstvo i po zagovoru sv. Josipa, tvojeg prečistog Zaručnika, pomozi mi, brani me, čuvaj me!*⁶¹

U drugoj oporuci, napisanoj 29. ožujka 1957., uz opširan poticaj vjernicima Zagrebačke nadbiskupije na čašćenje Majke Božje, zapisao je i ovo: *Težak bi bio život u obitelji, kad ne bi bilo majke. Crkva je velika Božja obitelj. Bog je toj svojoj obitelji dao majku, tj. bl. Djevicu Mariju, Majku Božju i Majku svih nas (...). Ako iskrenom i trajnom ljubavlju budete štovali i ljubili Majku Božju i na vama će se obistiniti što proruke nadahnuti mudrac: 'Tko časti svoju majku, sličan je onomu, tko sakuplja blago!'*⁶²

U trećoj oporuci, potpisanoj 9. listopada 1959., uskljiknuo je: *Hvala Majci Božjoj za više nego majčinsku zaštitu kroz cijeli život!*⁶³

Takvu živu i postojanu vjeru u Bogorodicu on je poželio svim vjernicima, kad je jednom naslovniku, označenom s 'Dragi Doktore!', napisao: *Ako se koji taj čovjek možda čudi, odakle u slabom čovjeku kardinalu Stepincu toliko pouzdanje, mogu Vam reći, što i Vi naslućujete u Vašem pismu, da je to od povjerenja u Bogorodicu i Djevicu Mariju, čiji je lik tako čudesno isprepletен с čitavim mojim životom. To povjerenje želim i Vama i svim ostalima.*⁶⁴

8 AP, sv. XII, str. 301.

9 Pismo s. Franciski DUŠIĆ, provincialnoj poglavarici sestara Božje Ljubavi, Krašić, 2. travnja 1954., u: ALOJZIJE VIKTOR STEPINAC, Pisma iz sužanstva (1951-1960) / nastavku: PISMA/, priredio J. BA'TELJA, izd. Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Zagreb, 1998., str. 46.

10 AP, sv. XIII, str. 543.; usp. nav. mj., sv. XII, str. 341.

11 PISMA, str. 276s.

12 PISMA, str. 164.

13 Vjerske poteškoće u jednoj zemlji pod komunističkom strahovladom.

14 Pismo nepoznatoj redovnici, Krašić, 13. srpnja 1957., u: AP, sv. XIII, str. 515.

15 Usp. AP, sv. XII, str. 346.

16 AP, sv. XIII, str. 382.

17 Pismo nepoznatoj redovnici, Krašić, 30. srpnja 1956., u: AP, sv. XIII, str. 420.

18 Krašić, 12. srpnja 1953., u AP, sv. XII, str. 191.

19 AP, sv. XII, str. 155.

20 AP, sv. XIV, str. 677.

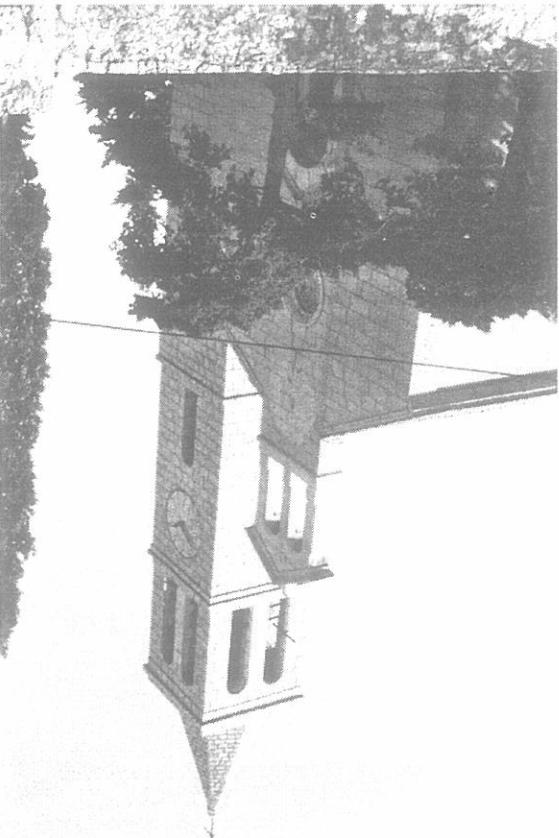
IZ POVIJESTI NASIH ZUPA

DUGI OTOK, III.

BÖZAVA

Bözava, župna crkva sv. Nikole
170 cm, a obujeno je temperom. Stručno je obno-
vljeno u Ljubljani, a danas se čuva u zbirnici crkvi.
Bözava, župna crkva sv. Nikole, Zadar 1974., str. 86.

Na nadvaratniku grobljanske crkve vidljiv je
reljeft sv. Nikole s arapskim brojkama u klesanom
godinom 1469. Kod obnovе crkve 1955. god.
pronadene su dva pregrada iz ranohrvatskog
nimukrastima, oltarne pregrada iz pleter-
doba (99 x 78 cm). „Imaju znatnu vrijednost jer su
ukraseni zanimljivim i riješitim ornamentima
kojima se razlikuju od drugih hrvatskih crkava
u 17. st. Nekad je imala tri oltara. Većki je oltar
kvičas. Nedjelić (sv. Terezija) koja se spominje
u 17. st. Na vrhu poluokra Nedjelja način je
zbrojnik, Zadar 1974., str. 86.

BÖZAVSKIE CRKVE

Bozava župna crkva sv. Nikole u Bozavi
ve mitlosti. Nju preobliko u nizu uli sa savom nude do
šču i razumijevanjem, obzanimiši nam očajstvo
svoga vježbe po dobrovođenom narušenom vježbenom, što ga
je crkva napustena 1882. jer je te iste godine
Nikole - „eclesia Sancti Nicolai de Bosava“. Ta
Bozavi, na mjestu prošome, novu crkvu u čast sv.
ju i kršćelu Hrvatiniću iz Bozave da će sagraditi u
1385. obvezao se Bartul, zadarski graditelj, Maro-
Zadru, kraj. 17, 1992. st. 129. Njime, 29. svibnja
1992. - pise prof. Emili Hrje (Radović Filoz. fak. u
toliko rošana da ju je bilo potrebno iznova sagra-
to upucuće i podatak da je već koncem 14. st. bila
vila se da postječe iz ranoga rednog vježge vježka. „Na
danas je grobljanska crkva sv. Križa. Prepošta-
vilični mještani se izvodi prema nekadašnjem bene-
dictikinicu Hrvatskoj, sv. II, Špit 1964, 72.).

(Benediktinicu Hrvatskoj, sv. II, Špit 1964, 72.).
skim kolodicticama koje su tamо imale svoj posjed
nji je misijenju da je Bozava dobila naziv po zadar-
te imenje Bozava. Prof. don Ivan Ostrošić sklo-
redovunlike benediktinice nazivao „Božji ljudi“. Oda-
du, i danas vide kod „Kantunade“. Njime, narod je
diktiškom samostanu koje ga se trešvime, navo-
naziv mještana se izvodi prema nekadašnjem bene-
dictikinicu Hrvatskoj, sv. II, Špit 1964, 72.).
postavljaju se da su u njoj Hrvati vec u 9. st. osnovali
pod imenom Bosava. Prema nekima nazivima pre-
sto se spominje prvi put u dokumentima 1327.
1958. 60. VJD, sv. IV, st. 87.
1958. 61. Usp. Benčić A., Aljagić Stepinac... nav. ds., st. 752
1958. 62. Pisma, st. 244s, usp. Benčić A., n. ds., st. 756
1958. 63. Pisma, st. 350, usp. Benčić A., n. ds., st. 760
1958. 64. Benčić A., nav. ds., st. 298.

„Blagoslovjen Bog i Oče Gospodina na-
šega Ljusa Krishtu, On koji nas blagoslovio u
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla,
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko: u njemu nas sebi izabrala prije postanka svjetla
blagoslovom duhovnim u nebesima, u Krishtu. Ta-
da: predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
nas predodređeni za posinstvo, za slobodu, po Isusu
Krishtu, prema dobrohotnosti svoga vježbe, u ljubavi
da budemo sveti i neporotni pred vježm, u ljubavi
ko:

starocrkvenoslavenskom jeziku ("*Iskoni bē Slovo...*"), tj. "*na glagolici*" kako bi to ovdašnji puk kazao, što ga je pročitao prof. Slavko Ivoš. Stručni i umjetnički voditelj koncerta, Livio Marijan - profesor etnologije, inače tajnik zadarskog nadbiskupa, uveo je sve nazočne u povijest i značaj glagoljaškog bogoslužja u povijesti Hrvata, gdje je ovaj jedinstveni hrvatski fenomen u burnim vremenima povijesti mnogo puta značio 'biti ili ne biti' u smislu narodnoga duha i svijesti: "*Ono što je crkvica sv. Križa u Ninu za hrvatsku sakralnu graditeljsku baštinu, ili glagoljica za hrvatsku književnost, ili hrvatska falkuša za brodogradnju, ili pak čakavština za hrvatski jezik - to je glagoljaško pjevanje u hrvatskoj sakralnoj glazbenoj kulturi.*"

Prof. Marijan predstavio je svaku skupinu pjevača i na jednostavan način radoznalim slušateljima tumačio razlike u napjevima, tonalnim odnosima i različitim slojevima starine pojedinog oblika pjevanja. Crkveni pjevači, njih tridesetak iz svake od navedenih župa, snažnim i reskim pjevanjem pobudili su oduševljenje slušača izvedći različite napjeve iz starih glagolskih misa, te iz časoslova, službe za mrtve i različitih drugih službi kroz crkvenu godinu. Premda se u mnogim napjevima osjeća podloga gregorijanskog korala, glagoljaški napjevi na području Zadarske nadbiskupije javljaju se u vrlo različitim oblicima, od onih koji imaju crtulju sjevernog, kvarnersko-pri-morskog glagoljaškog pjevanja, do onih kod kojih se osjeća južniji, dalmatinski, melos šibenskoga i splitskoga područja. Najveći utjecaj na oblikovanje glagoljaških napjeva izvršio je ipak folklorni glazbeni izraz dotičnoga kraja. Radi se, dakle, o napjevima koji ne odudaraju mnogo od tradicij-

LM

POSVETA CRKVE U NOVOM BOKANJCU

U nedjelju, 25. srpnja 1999., u 19 sati, zadarski nadbiskup, mons. Ivan Prenda, u nazočnosti brojnih svećenika i vjernika, posvetio je novu montažnu crkvu sv. Pavla, apostola, u predjelu Novi Bokanjac, u župi sv. Šimuna i Jude Tadeja, Zadar - Bokanjac. Crkva ima 120 m² i poklon je Caritasa Venecije. Novi Bokanjac je novo naselje koje sve više raste a nalazi se na sjeverozapadnom dijelu grada Zadra, na području župe stare župe Bokanjac koja je u novije vrijeme postala predgrađem Zadra. Nadbiskup Prenda govorio je okupljenima o svetom apostolu Pavlu, izdvojivši dvije njegove osobine: radikalnu pro-

mjenu života nakon upoznavanja Krista i spremnost na podnošenje i najvećih nevolja za Krista i braću. "*I ova crkva je dar Božji da se izgrađujemo, sebe i zajednicu, da riječ Božja koja će se ovdje navješćivati siđe u svakoga vjernika, u sve obitelji. Po ovoj crkvi Krist je došao u susret stanovnicima novog dijela župe Bokanjac kao Pastir koji se brine za sve ljude... što je osobito danas važno razumjeti kada nam u susret dolaze ponude najrazličitijih ideja i svjetonazora...*", kazao je Nadbiskup. Nakon svečanosti posvete svi nazočni družili su se i okrijepili u bratskom zajedništvu.

LM

Ocu, na daru spasenja u Isusu Kristu! Moglo bi se, za uvodni poticaj, izabrati i mnoštvo drugih tekstova, a sve bismo ih mogli razvrstatu u tri grupe: u prvu one tekstove koji tumače Božje Očinstvo; u drugu one riječi koje sam Krist Gospodin upravlja svojem nebeskom Ocu; u treću pak riječi koje sam kršćanin i zajednica Crkve upravlju Bogu, prepoznajući u njemu Oca.

Kako mi je povjerena zadaća govoriti o Bogu Ocu pod Isusovim motom: "*Moja je hrana vršiti volju Očevu*" (usp. Iv 4,34), valja poći od Isusove riječi, jer on je ne samo tumač nego i osobna objava Očeve ljubavi, koja nam pak svjedoči da Otac nije daleko. Stoga, potaknut objavom Sina jedinorođenoga, Gospodina našega Isusa Krista, oslonjen na njegovo djetinje povjerenje u svojega taticu (Abba), i imajući u pameti uzor svake molitve, *Oče naš*, uzimam sebi slobodu da ovo teološko razmišljanje iznesem u prvom licu jednine (i tako ga obučem u ruho subjektivnosti).

I. "IMAŠ LI OCA?"

Bože, kad se počne o tebi govoriti, svi misle da treba poći od pitanja: "Tko je Bog"? A evo što mi se nedavno dogodilo. Čujem pitanje: "Imaš li ti oca?" Malo zastanem, jer mi je pitanje odjednom neobično - i opet čujem: "Pa valjda znaš imaš li oca? Je li ti otac živ?" Stvarno, imam li oca? Je li moj otac živ? Tko je on, gdje je? Kako mu je? Kad sam se zadnji put s njim susreo? Kakvi su mi osjećaju prema njemu? Je li mu stalo do mene i meni do njega?

Bože, da me netko danas upita: "Ante, imaš li ti Oca?", ja bih najprije odgovorio: "Imam! Ime mu je Ivan, ima 76 godina i još je, Bogu hvala, priličnoga zdravlja." Eto, rekao bih - "ja sam sin Ivanov i Marijin, i znam da me moji roditelji vole, znam koliko im je stalo do mene i koliko za mene brinu. Neusporedivo više nego li ja za njih, iako sam ja u snazi a oni starci!"

A onda slijedi pitanje: Koliko poznaješ svoga oca? Da budem iskren, malo! Dok sam bio dijete on je bio daleko, na poslu, došao bi doma subotom i nedjeljom, a tada je trebalo raditi u polju, pa za veliku priču nikad nismo imali vremena. Onda sam odrastao, i nije mi više bilo do roditelja i njihovog starinskog gledanja na život. Uputio sam se u svijet i vratio kao onaj prema kojemu su sad oni imali poseban respekt. Sve je ostalo na dužnom sinovskom poštovanju i na distanci. I kad bih danas trebao pisati o svome ocu

vjerojatno bi sve stalo na jednu, ili najviše na par stranica.

I kakve sad to veze ima, Bože, s tobom? Mislim da ima, barem za mene, velike veze. Kad me netko danas upita za mog nebeskog Oca, što će mi odgovoriti? Malo zastati i početi vjerouaučnu, poučnu priču, ili ispri povjediti čitavu teologiju u pola sata. Moglo bi se i tako! S druge strane, možda bih mogao krenuti od Očenaša, od te molitve, od tog pozdrava... To je ono, otrilike, kad Oca pozdravim, upitam "kako si", pa i ne čekajući baš odgovor krenem dalje, "svojim poslom".

Možda se s ovim neće baš svatko složiti, ali iskustvo me vodi prema ovakvom zaključku! Poznavanje Oca, susret s njim, komunikacija, bitno je moguće, i svi mi to znamo, kroz osobni odnos. Kvaliteta tog odnosa očituje se kroz povjerenje, pouzdanje, predanje, kroz hrabrost i spremnost na darivanje, žrtvu. Najjednostavnije rečeno, kroz vjeru, nadu i ljubav! Evo, dakle, kolosijeka na kojem valja odvagnuti moj vlastiti odnos prema tebi, Oče nebeski. Kao vjernik znam da se taj odnos mora temeljiti na Kristovu svjedočanstvu, na punini objave i konačnog čovjekovog poziva u zajedništvo života.

I kako, Bože, danas sa mnom stoje stvari? Osjećam potrebu za tobom, "viđamo se" češće ili rijede, ali imam dojam da se ipak ne poznajemo... Oprosti, možda to i nije potpuna istina, jer nije da se ne poznajemo, ali teško mogu reći da mi je to baš dovoljno kako bih bio posve sretan!

2. U POTRAZI ZA BOGOM

Ako je tako, Bože, sa mnom, to jest ako osjećam toliku potrebu za tobom (jer mi je inače život besmislen), kako s tobom danas stoje stvari? Uzmem li u ruke knjige koje o tebi govore, ono što se o tebi piše i prikazuje, kako se tvoj lik predočava i kako se s tobom barata, javlja mi se masa pitanja. Vidim da se nudi i bujica odgovora, ali, bojim se da ih je malo koji su u tom zamršenom klupku stvarno pronašli oslonac svoga života!

Svijet je danas, usprkos globalizaciji i sredstvima komunikacije, duboko razdijeljen, a gledano iz kršćanske perspektive može se podijeliti u tri dijela. Takozvani *prvi svijet* zapadne Europe i Amerike, utemeljen na kršćanskim korijenima, već se hvasta da je nadišao kršćanstvo, jer je ono "neproaktivno" "gubitničko", iluzorno i zanesenjačko. *Dруги svijet* tvore zemlje koje prolaze kroz takozvanu tranziciju, što osobito vrijedi za one koji su bili "iza željezne zavjese". U njemu se

u prepušných cirkví sv. Donata, okupují plácky krkvené
psievaci z letního župpa: Bibinjsa, Žemunika, Novi-
grada i Ista (otok Ist). Program je započeo sveča-
nim čitanjem Proslova iz Ivanova evanđelja na

KONCERT GLAGOLJASKIH NAPJEVA ZADARSKIE NADBISKUPIJE

Don Marinko Jelčević

Vjernici su cijeli dan imali na raspolaganju svečenike za svetu ispovjed. Nakon svete misije svih su se mogli okrijepiti.

nastezim trenucima ostala vjera Bošku, nije se dala prestasiti. Istaknuo je da je ovo Godina Boška, zadašja predsjubilara godina, godina kad se svijet mi vjernici trebamo duhovno pribremati za blazak u treće tisuciće. „Motilim Bošgadu u nasoj državi zavladaju prava solidarnost i socijalni interes“.

SVETA NEDJELICA U VRANI

Don Pavao Kero, ūpnik

Nova zvona muričke crkve

rozeti i zvonik-prelsicu iznada Portala Postavljih su majstori iz Pucisca. U srpnju 1998. postavljene je rovine i naznačenje događaja vezanih za povijest grada s glagoljskim natpisom koja je postavljena ptićem obnovi mrvjice crkve sadrži kronolo- giju naznačenih događaja vezanih za povijest ove stogodišnje crkve.

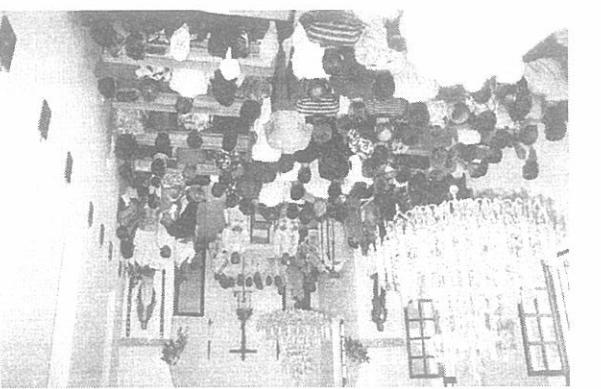
U sklopu XXXIX. glazbenih večeri u SV.
Donatu, već drugu godinu po redu, održava se i koncert glagoljaskih crkvenih napsjeva Zadariske nadbiskupije. Tako su se u subotu, 24. srpnja o.g.

Zajedno s velikim brojem svečenika, misino slavije preduvodi je Zadarški nadbiskup, nesgr. Ivan Prenda. Nadbiskup je u svojih homiliji hvaljio vjernike da ne klonu duhom, da budu sposobni izdržati se iznad svega što ih pratiće. Stavio im je za primjer sv. Nedjelju mučenicu, onu koja je u

Velički niz godina vešemici Ravnih kotori i
stireg potrčja zadariske nadbiskupije hodočaste u
Varu na blagdan sv. Nedjilice. Bilo je tako i 4.
stranu na blagdan sv. Nedjilice. Bilo je sprocešljom, nosenjem kipa sv. Nedjeli-
zapogelje s procešljom, nosenjem kipa sv. Nedjeli-
okupljo na svetom mjestu. Slavije ovog blagdana
strupsa ove godine kad se veliko mnoštvo vjernika
okupljo na svetom mjestu. Slavije ovog blagdana

Crkva je stolnina godina stara i obnovljena je bila 1983. godine zalađanjem župnika don Pavla Kera. U spiskos agricijal je ostecena a potom zapašena na počeklu Domovinskoščara, dana 22. lipnja 1991. Pritom je izgorio sav crkveni inventar: neogoticicki oltar s kipom Blagajtešne, kipovi Srca Isusova i sv. Paskvala, liturgijske rukoh, klipe i ormar. Nestala su i zvona sa zvonika ka-preslice. Kod sadasnjeg obnove crkva je tri metra produbzena. Radovi su započeli 10. ožujka 1998. Zidovi su izdjepljeni od betonova lameza.

Specijalna mreža obrazovanja i razvoja u svetu vještina razvija se u sklopu Zadarske nadbiskupije, u području pod nazivom "Zadarski razvojni fond".

VJESNI

Br. 7-8/1999.

Ako te, Bože, zamislimo kao korišnog po-
magala, kako shvatiti Isusove riječi: „Hocet li ti
za momom, neka se odreće samoga sebe, neka uzmu-
svoj kriti i neka ide za momom. Tko hode zivot svak-
og je i evandelija, spasti će ga. Tako isto koris-
tivo je da čitav svijet stekne a životu svom na-
udi. Ta što da čovjek dade u zamjenu za život
svoga“ (Mk 8, 34-36). Kako ovde ne spomenu-
kenozu kao primjer objave i sredstvo spasenja
„Oh, tragiši lik Božji, niste se držao svoje jednakos-
s Bogom, nego sam sebe oprijeli, uzeviši lik služi-
postavši ljudima silicam, obliješem čovjeku naili-
zu“ (Fil 2, 6-8). Kenozia - poniznje, odreknucje o

jesi li ti, Bože, onda od kog je na prvoj mjesecu trebam očekivati neku kortsjeriju? U poganskoj, nekršćanskoj razmisljanju? U praksama i u teološkoj teoriji, mi smo se ovakvoj nastojimo ga opravdati. S olтара (a olтар је званик, na kojem se daruje, „губи“) priceamo „ovozemlјо“ kortsiti od tebe, Bože! Stalo do obećanja čistog „beskorisnog“ slavlја, ispit savjeti u mačistu premisljanje zastio da pomoci od Božja nije „stiglo“.

prošnju i razenje pomoci (osim u karaklim trenutka na vrijeme“. Kao da je gera prerasata u tigovinu, kosoj je Zagarantran sigrum dobitak.

Ljaka, većinu ljudi ne zanima ulaganje dugotrajnih proces osvjećivanja, nego trenutnu korišti. Ne zanima ih nekako mistično iškušavanje učitelja, nego razne neposredne pogodnosti; I tu dolazimo, po mojim skromnim pretpostavkama, do ključnog pitanja: Od kakve si tvoje korišti? Marx bi rekao da je to tipična Bože, korišti? Marx bi rekao da je to tipična ekonomija! Vlasja svih vlasti i iškušiti „kakva mi je korišta od Bože“, jerako mi nije od korišta sto će mi? I kakav mi je to Bože ako - ne da je Bože -

2.2. Korisni Bc

tvá, bilo mistične, magjiske, nekakve smírtevistické provenčenice! Čini se da s kke illi pantetistické provenčenice! Čini se da s „pondučí“ posgodili praví tenuták, jer nijeho religiozního břitná, ponduče „Bože za váska džep i svaki gusi“ ima dobrú produkci! U bít, rádi se duhovnosí burzí, na kosoj se vise ne uláze samosé sebe u portágu za istinom, nego se novac i virtuem dozivljaja, za nekim oblicima zasedništva i subjecktivnog iskušta odnosa svoga ja i „onostre nositi“.

VJESNI

Br. 7-8/1999.

I dok mi trazi mo, eio na nasá vreia onih kć
nude! Kao da nam kazu: „Ako traziš Boga, imaj
ja u ponudi - samo kazí kakvo g Želis!“ Te s
bonude upakirane u raznovrsna dhubovna išku-
traze nje.

Zanost, koja te trebalja, Bože, prema zanimu
sli markističkog džalektika gđe uspešala do li u mogućim scrima zamađuju
i zarnistit biste tragoje vjoge blizine, tudeći
svestiti ljudske zanje samo na traženje trenutaci
koristi (trenutaci), koji se ne pita o smislu post
jansja, dok se i srama korišta promata i sključiti
ovozemno i materijalistički, odnosno na ono
treba prihvatići dobrobit (opisanu kao osjeć
ugode), koja postaje sama sebi svrhom. Kako te
Bože, ne može naći ni u tehnički (odnosno ovlađ
vanju svijetom, jer ona ne donosi „pravo zanje
a još uvijek tehničkim sredstvima nije moguć
„popeti se na nebesa i malo zaviti kakvo to ka
tebe izgleda i funkcioniра“, niti te se može sura
stti u usgodu (koj se ne da do krasa zadovoljiti, I
stoga ne može čovjeka definiti vino usrećiti, I
jaso sprekulačivo razmisljaju (uimejeno i
kriscanskih metafizika filozofiji) čini se defin
i vino pokopati, čovjeku dramašnjič, pred pon
dama svijeta, preostalo je još uvijek samo iškre

Odakle krenuti kad je pitnje o tebi, Bože? U komunističko vrijeme polazili smo od ovog pitanja: „Ima li te Bože?“ Cimlio se da s ogvozom na to pitnje sve stoji i pada, jerako „Im Bog“ iako vjera nije opijum za narod, onda jasno da ćemo „mi na krajini pobijediti“, a ne u bezbožici! I stvarno, čak i na naše vlastito iznenadeno, pokazalo se da tebe, Bože, ima, i da si pobijedio (mada se mnogi još okolo hvale kakо s zapravo oni pobijedili, pa sad imaju „pravo“).

2.1. Ima li te, Bože?

poezijom književnika Joje Ricova i Slavka Ivoša predstavljena župa sv. Lovre u Kalima povodom 700. obljetnice njezina prvog spomena koje se ove godine slavi.

Na samu svetkovinu - "Petrovu", svečanu misu predvodio je kaljski župnik don Emil Bilaver u koncelebraciji s domaćim župnikom don Stanislavom Wielinskim. Misa se po tradiciji pjevala "na glagolicu", sa stalnim dijelovima mise pjevani na strarocrvenoslavenskom jeziku po

drevnim veličkim napjevima. Gosp. Ante Orović, domaći sin koji pjeva u operi u Salzburgu, uzveličao je slavlje svojim solističkim pjevanjem uz pratnju harmonija. Poslije podne, nakon svečanog Blagoslova i "Tebe Boga hvalimo", u župnom dvoru održana je bratska gozba za sve mještane koji su dobrovoljnim radom sudjelovali kod obnove župne crkve.

LM

BLAGOSLOV NOVIH ZVONA, OBNOVLJENE ŽUPNE CRKVE I NOVOG OLTARA U MURVICI

U nedjelju, 27. lipnja 1999., don Joso Kokić, ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" u Zadru, blagoslovio je nova zvona župne crkve Bezgrješnog začeća blažene Djevice Marije u Murvici. Zajedno s njime bili su i ostali odgojitelji u Sjemeništu: don Radojica Josip Pinčić, don Drago Župarić i don Zdenko Dundović. Obred je bio dirljiv. Na licima vjernika čitala se velika radost. Sve je proteklo u najboljem redu. U Domovinskom ratu dušmanin je u Murvici srušio i zapalio sve kuće i crkvu. Nije poštedio ni crkvena zvona. Nestala su. Bogu hvala, crkvu smo obnovili, zvona smo nabavili.

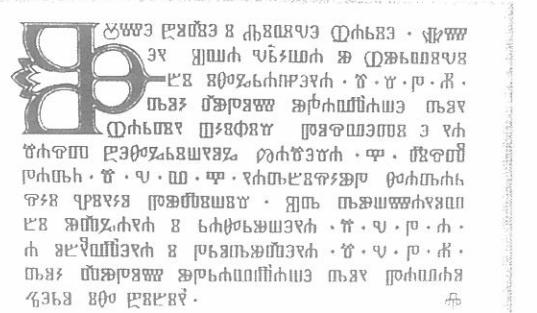
Veće zvono teško je 145 kg. Intonirano je kao nota Re. Na njemu se nalaze reljefi: Bezgrješno Začeće, sv. Petar, sv. Pavao i sv. Šime. Na zvonu se nalazi natpis: *Na slavu Božju i čast Majke Božje - Murvičani 1999.*, te natpis ljevaonice gdje je zvono izliveno: *Fonderia F. de Poli Vittorio Veneto Italia*.

Obnovljena župna crkva u Murvici

Na obredu blagoslova novih zvona bio je nazočan i gospodin Andrea Giacometti iz Padove. On je u utorak, 28. lipnja, pristupio podizanju zvona na zvonik. U srijedu, 29. lipnja 1999., na svetkovinu sv. Petra i Pavla, zvona su bila podignuta. Zvona su elektrificirana i tako podešena da pomoći elektronike zvone tri puta na dan "Zdravomariju", jutrom, na podne i uvečer.

U nedjelju, 11. srpnja 1999., u sklopu svečanog euharistijskog slavlja, mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, blagoslovio je obnovljenu, u ratu teško stradalu, župnu crkvu Bezgrješnog Začeća blažene Djevice Marije u Murvici. Gotovo čitava Murvica okupila se na toj svečanosti, uz mnoge vjernike i svećenike iz Zadra i okolnih mesta. Crkva je obnovljena zajedničkim sred-

Glagoljska ploča u spomen obnove murvičke crkve

sebe, gubitak, princip je žrtve, a žrtva je jedina košara u kojoj se može nositi ljubav a da se ne pretvori u čudovište egoizma!

Zadržimo se još malo na koristi! Korisno je ono što "puno daje a malo ili ništa ne traži." Tko od nas, barem ponekad u polusvijesti ne razmišlja upravo ovako: da mi je dobiti; da mi je imati, da mi je do ovoga i onoga doći... i tko od nas ne prigovara: o meni moj biskup ne vodi računa; nitko za mene ne mari, moji mi vjernici ne daju koliko bi trebalo; a i sam si mi ti, Bože, napravio više nego mogu nositi! I kad dođe kriza pitam se: Pa stvarno, Bože, ima li od tebe koristi?

Da si ti Bože, poput kakve stvari, ne bi bilo problema! Stvari ne traže ništa, a koriste. Daju se manipulirati, premještati, mijesiti, upotrebljavati u raznovrsne svrhe! Stvari su super. Treba samo paziti da su u ravnoteži, da me ne pritisnu i satru. Za onoga tko tebe, Bože, doživljava kao stvar, na prvi pogled (s)tvarno nema problema! On se s tobom služi, on tebe po vlastitom nahođenju tumači i određuje, kroji ti mjere i premješta te, i dužan si biti takav i tu gdje te on stavi i ostavi! A ako to svoje "umijeće baratanja Bogom" zna još i zanimljivo oblikovati, može postati zanesen svojim zanatom, poput onog koji je pregradio rijeku, napravio umjetno jezero i sada pušta vodu da ona natopi gdje i koliko on hoće. I to ga umijeće čini velikim u očima ljudi, to ga umijeće može i toliko ushiti da čak i sam pomisli ne samo da je on podigao branu, nego čak i da je stvorio i samu vodu! On, gospodin i gospodar! On, posjednik i djelitelj (a ne sluga) Božji!

Ali, ti, Bože, nisi stvar, iako se mi koji put tako ponašamo, pa se tobom služimo u neke druge svrhe. Starozavjetni je prorok Mihej prigovarao hramskim svećenicima da "bale za novac" (Mih 3, 11)! Nema sumnje da su nam stvari bliske i da razmišljamo u tvarnim kategorijama, i da nam se toga teško odreći! Prisjetimo se da je u župi dovoljno učiniti procesiju u kojoj će se nešto nositi, ili podijeliti nekakve medaljice i sličice, ili blagosloviti hranu, vodu, ljiljane za svetog Antu, pa da ljudi pohrle na taj događaj. Srednji vijek je razvio teološku misao o tvari kao o "elementu continens" Božjeg blagoslova, i ta misao drži, dobro i duboko drži! Ali da bi ta teološka misao bila ispravno shvaćena, i da svete tvari i čini ne bi odveli u praznovjerje, potrebno ih je ispravno - što znači bitno sakralno - razumjeti. Njihov blagoslovni, milosni smisao je u tom što nam postaju sredstva susreta s Kristom, a što pak nije moguće izvan vjere Crkve.

2.3. Očekujući susret

Ne možemo se susresti sa stvari! Susret je uvijek susret s osobom! A jesli ti, Bože, takav da te možemo susresti (i od toga postati sretni)? Mnogi ljudi, pitajući "tko je Bog", očekuju "prikladan odgovor", to jest očekuju "čovjeku prikladanog Boga". A kakav bi nam Bog bio prikladan? Ako je to Bog do kojega koliko-toliko može doći naše razmišljanje, kao i znanstveno promatranje svijeta, to bi bio Stvoritelj, uzdržavatelj, koji стоји iza ovog prekrasnog svemira i svega što je u njemu. Međutim, ako bi i bio shvaćen kao Bog, ostaje nam predalek i s njim se ne može susresti, niti imati kakve osobne veze. Istina, takav Bog ništa osobno i ne traži, ali također se u njega nemamo što ni pouzdati, jer ništa i ne pomaže. Drugi predlažu da se okrenemu Bogu do kojega može doći sam um, razum! Ali taj Bog filozofa u stvari i nije Bog, nego samo manje ili više zgodna ideja o Bogu, odnosno rezultanta ljudskog mučnog dokučivanja, kojemu se ne mogu posve zanijekati temelji u biti, "in esse", ali ih je teško naći u konkretnoj egzistenciji.

Ne treba zaboraviti ni one koji propagiraju nekakvoga Boga kojega mogu uprijeti u svoja kola, koji se zapravo na magijski način Bogom služe. Sva takva nastojanja sugeriraju da se konačno treba odreći osobnog Boga, i predlažu drugi, magijsko-panteistički put k Bogu koji je shvaćen kao neosobni svebog, upleten poput neke "duhovne supstancije" u sve, i kojega se vidi, dotiče i doživljava u svemu, ali koji u biti nema nikakvih osobnih zahtjeva. Takvoga boga posebice reklamira i prenosi suvremena glazba, film, upliće ga se u modernu kulturu i mass medija, a nosilac mu je pokret zvan "Novo doba" - New Age.

Što preostaje "malom čovjeku"? Ne snalazeći se u mješavini raznorodnih ponuda i ne osjećajući se sposobnim razlučiti pravo od krivoga, istinu od zablude, pojedinac se okreće samome sebi. Individualizam, pojačan urbanizacijom, postaje stil života, a čovjek okrenut samom sebi, postaje "mjera svega". Otuđenje od čovjeka na zemlji potencira i otuđenje od Boga na nebesima, pa se tako stvara prostor za "zemaljske bogove", za totalitarizam, za manipulaciju, prostor za novi poredak svijeta". I što ostaje? Nesreća - jer nema onoga s kim se mogu susresti i tko će me sretnim učiniti, ne samo u dimenzijama ovog života, nego u dnu moje čežnje za vječnim!

Zivimo dakle u vrijeme potrage za korisnim Bogom. Tom traženju odgovaraju mnogi ponuđači, kao što su brojne sekte, pa i pokreti i

Zbor pod ravnateljem S. Danko Žapet. Na svetoj misi se molilo između ostalog i za ozivljavanje Iža i Dušoga otoka kao i svih otoka zadariske nadbiskupije koja se nalazila u populacijoski stroganaciji. Državne Sajamna i Velikičana zavrsilo je zasednica kom dalmatinskom pjesmom i veseljem. U ponedjeljak, noći Petrova, u župnoj crkvi, svečanu Vrgaćiju u cast sv. Petra i Pavla predvodio je don Emil Bilaver, župnik Kali i Kukljice na susjednom otoku Ugljanu. Nakon koncerta je riješenje otkazano.

VELIIZ: TRODNEVNA PROSLAVA PETROVA

WT

micanje nisu kršćanske a ni istinske ljudske vri-
ne. „Nadbiškup je pozvao mlade da mijenjaju
sebe kako bi mogli mijenjati druge oko sebe i
svijet kome pripadaju. „Zelim vam veceras reci
da budeće hrabri ne podleci istim greskama ili
grještima koje odbacujemo i osuđujemo. Ako se
budeste ostaljani na morala nacela Evrope
imat ćete pravo izreci svoje kritike posedićnicu,
objeći i drustvu...”, ponudio je nadbiškup Prenda
zadarskim maturantima. Ovo je već treća godina
za redom da se u Zadru svakom zavala nom
misionom obilježava polaganje ispitna zrlošti uneni-
ka a eftirih razreda zadarskih srednjih škola.

SVEČANA ZAHVALNICA ZADARSKIH MATEURANATA

WT

zeta, pročitao je fra Ante Keket. Nakon zive i plodne diskusije, završne misli i političke nazo- čim svečenicima izrekao je nadbiskup Prendić. Poslike zaseđeničkog rukaka, svećenici su zaseđeno s Nadbiskupom optovio na obilžnjii otok Vrgadu gdje je u tamosnjoj čupnoj crikvi presvetoga Troj- stva, u nazoznosti brojnih župljana, održano kon- celebrirano euharistijsko slavlje kose je preduođio i na kome je propovijedao nadbiskup Prendić. Usljedio je potom bratski agape, posjet drevnoj crkvici sv. Andrije i povratak u Biograd. Preda- vanja vidi u "Zadarška nadbiskupija".

XXXVIII. SVEČENICKI DAN ZADARSKIE NADBISKUPIE

BR. 7-8/1999.

VJESNIK

Ti si, Bože, Otač svakog posledinca, ali
Otač obitelji / Zajednice - Črke! Otač si na nac
na koji je otač - otač svoga dečeca, i odnosiš
prema njima kao što bi se - u idealmom smislu
otac trebao odnositi prema svogoj dečej! Kao što
otac roditelji - i ti si ne samo roditelji nego još viši
stvoritelji ! A osim toga ti si i „prepo-roditelji“,
jest više nego roditelji koji može samo sedamput
rodit. Ti si sposoban preporoditi, ponovo roditi,
na novi život rođati ! To na život koji će te

Ako si ti Otač, možeš li biti i Bog? Ide li dovoje skupaj? Ti si tvorac, ali i Otač svega stvorenja? Ti si tvorac, ali je Bog? Ti si Božji Oče - u Trojstvu - Otač Simeza, zasedništvo Duha, Ti si Bog Otač u povijesti, Otač Gospodina našega Isusa Krista. Ti si eshatološki Otač - svih spasenih. Ti si, Bože, ne samo mojegu nasu Otač! A ja, a mi smo tvosa dečka, jer smo stvoreni, rođeni i preporodeni na sliku Simeza tvoga jedinogogu! Isus bi sada rekao: Tko ima Simezu da euge, neka euge, i tko ima srca da sveri

3.2. Bög Öt

Kakav si ih to Bög? Prema lusuovom svjedocanstvu ih si Bög paradoksalan: jedan i drugi steven, Sve moguci i Nemocan, Stvoritevi i Podlinski sloboidi svogih stvorenja. Ti, Bög - pa nemam, ujelovjen, stromah, blizi... Bög kosi se spusnu razinu kruha za jelo, Bög kosi je „Bög za“, a da je na razini kruha za jelo, Bög kosi je „Bög za“. Bög kosi opaska i kosemu koseku treba, Bög kosi radije koseku, Bög kosemu je koseku digeste, jedan i Bög proli“. Ti si Bög kosi trazi koseku, Bög kosi ostavimo receno: Bög Otag!

Ne smijemo zaboraviti kako se ovdje stva
no radi o velikom pomaku u Odsavi, kako je i
kako velika razlike između „haravne spoznaji
Božje opstojnosti“, odsave po „unatamjenoj
nom iskuštu - npr. u glasu savjesnosti“, odsave Božje
u Stvorom Zavjetu i odsave u Isusu Kristu; Božje
osobe obzavje Božje u Isusu Kristu uže zamislivo
„Abba - Tata“! Ta tko bi mogao i pomisli da s
u, Bože, zelis toliko pribliziti da dolazi medu nas
„radi nas i radi nasega spasenja“, i to u poniznos
skromnosti, jednostavnosti, ponizjenju!

3. BOGISUSA KRISTA

„Bog! Otač Gospodina nasęga Jusua Krysta“, Bo takvu razumu da ti se možemo obracati tijecem „tata“, Bog koji poput dobroga Oca postoji u svome du svoga deteta, ali istovremeno zove, očekujući nas da životom ogara konačnu libu.

VJESNI

Mjermáma - izvruuo naggavce.
Mi zamsijamo Boga Koji je snazan, mo-
ćan, svemoguć, apsolutan, iznad svega! Boga ka-
“trese nebesa i zemlju”, Boga Koji „ne da na se-
Boga koji drži do sebe! A tiham se obavljajuće ka-

Ti si „drükčiji Bogg“, rekao bi B. Pascić je takođe otkrio da je u tome sasvim normalno. „Bog drükčiji nego što se mi nadamo, nego što mi sami vjerujemo sami mislimo, čak nego što mi sami vjerujemo da neki drugi osoba mogu da znaju nešto što mi nije dozvoljeno da znam.“

Božia mudrost" (usp. I Kor. 1, 1).

Iko si ih, Rose, i kavku si ih to Bogg? Krscači ska, i starozavjetna i novozavjetna obzava mi svjazlili dogci da si ti drukčiji nego što bih te ja zamisliti. Ponajprije, obzava trvdi da si ti Bogg koji ti nemoguće, ono što se nama gđi paradoksalno tako se, na neki način, pokazuješ Bogom, pravilno i jednicašim, baš u nemogućem, u paradoxu nom! Ti ne činiš samo ono što je, po nase je, shvacanju, ljudima nemoguće a Bogu moguće po tome si Sve mogući, Stvoritelj, Jezan, Apsolutni, Transcendentan, nego još više, ni se upuštati u laži, u povišest, u savuz, još više, osobno ulazi u razumu kak i samom Bogu nemoguće! Zato muci, smrti i uskrsnuću, a to je po našem dravom pravom Gospodku Isusu Kristu, još više, u nešegova ovo vrijeme i prosto! Pravi Bog se obavljuje s nemogućel! Ti dolazi u surte, obavljuješ s ono što je po našem shvacanju kak i teci samo ono što je Sve moguće, Sve moći, Jezan, Apsolutni, Transcendentan, nego još više, ni se upuštati u laži, u povišest, u savuz, još više, osobno ulazi u razumu kak i samom Bogu nemoguće! Zato

3.1. „Nemoguci“ Boga

A sad se malo vratimo tebi, nás Boží
Može li se za tebe reci da si Boží odkotisti? Moží
bi plílaneje treba do Postaviti ovačko: „Akto ja, Boží
svojim silama do tebe ne mohu doci da te suse
nem, akó mi ni ponude onih kosiž toboom tříguňi i
pruzasí pravu pomoc - gđije te mogu naci? Sto
tebi mogu saznašti, gđije te upoznašti, kako su
resti?“

3. BOG ISU SA KRISTA
grupe, sto u svojim „duhovnim dučamima“ nude po vlastiom gusťu. te istu „barbiku“ za zabavu, samo što je uređen A to izgleda (barem meni) da svi nude jednu eudotvorino, mistično ili parnističko i drugim konzumističko, hedonističko, apokaliptičko „Boga po mjeri živjeka“, u razini varijsantama „Boga po mjeri živjeka“, u razini varijsantama

MONOGRAFIJA "VINJERAC"

U lipnju 1999. godine izišla je iz tiska bogata i lijepo uređena monografija o Vinjercu autora prof. dr. Damira Magaša. Monografija ima 272 stranice i obrađuje prostorno-zemljopisne, povijesne, demografske i gospodarske momente u razvoju ovog našeg malog podvelebitskog mješta, poznatog po svojoj pomoračkoj tradiciji. Uz stručan i dokumentiran tekst, monografija sadrži i mnoštvo fotografija ljudi, događaja, mjesta i kuća u Vinjercu. Tako se i putem slike može pratiti povijest Vinjerca s kraja prošlog stoljeća na ovam.

Brojne karte, tablice i prikazi pojašnjavaju i razlažu prostor, vrijeme i ljude ovoga kraja. Osobita pažnja posvećena je i vjerskom životu Vinjerca, njegovoj župnoj crkvi sv. Ante Padvanskog te vjerskim i drugim tradicijskim običajima u Vinjercu nekad i danas. Dokumentirano je i

LM

SUVREMENI GLAGOLJAŠKI VESPERAL

Polovicom lipnja 1999. godine iz tiska je izišao "Vesperal" – večernje na starocrkveno-slavenskom jeziku hrvatske redakcije. To je prvi "mali časoslov" na našem "glagoljskom" jeziku, na latinici, s liturgijskom molitvom Večernje prema liturgijskim propisima II. vatikanskog sabora i važećem časoslovu rimskoga obreda. Izdao je župni ured Vrnik na Krku gdje se i danas vrlo često glagolja. Vrbnički puk i danas čuva živu tradiciju hrvatskog glagoljaštva, slaveći svetu misu i večernju na starocrkvenoslavenskom jeziku blagdanima a često i u nedjelje. Vesperal sadrži večernje za sve nedjelje kroz godinu, nedjelje kroz sveta vremena, svetkovine Gospodnje kroz godinu, neke svetačke večernje i večernje zajedničkih slavlja. U posebnom dodatku nalazi se Red mise i Blagoslov s Presvetim na starocrkvenoslavenskom. Također, tu su i neke paraliturgijske molitve i pjesme koje se mole u Vrniku u posebnim zgodama (sprovod, Veliki petak). Vesperal je vrlo lijepo i ukusno grafički obrađen i dotjeran, sadržavajući fotografije u boji inicijala i minijature I. i II. vrbničkog glagoljaškog misala. Uvodne riječi napisali mons. Josip Bozanić, zagrebački

etnografsko blago Vinjera gdje je osobito vidljiva pomoračka, mornarska kultura Vinjerčana iz prošlog i na početku ovog stoljeća. Mnoštvo fotografija Vinjerčana na brodovima, u vojsci i mornarici, po svijetu i u samom mjestu čini monografiju pravim albumom. Doneseno je i nekoliko pjesama koje su se u Vinjercu prenosile s koljena na koljeno. Na brojnim fotografijama vidi se procesija u Vinjercu na feštu sv. Ante iz različitih godina, prije i poslije Drugoga svjetskoga rata. Vrlo detaljno, slikom i podacima, prikazan je inventar župne crkve (oltari, kipovi, liturgijske knjige, glagoljica...). Uistinu vrijedna knjiga o jednoj od naših župa koje, na žalost, iz dana u dan broje sve manje stalnih stanovnika.

LM

nadbiskup, Vrbničanin, i vrbnički župnik Josip Kosić. Imprimatur je dao krčki biskup Valter Župan.

Ovaj Vesperal tiskan je kao zamjena za stari "Rimsko-slovenski vesperal" kojega je u Krku izdala ondašnja Staroslavenska akademija 1902. godine. Godine 1993., povodom proslave 90. obljetnice te akademije, koju je osnovao krčki biskup Anton Mahnić, rodila se ideja da se tiska novi Vesperal da se spasi od propadanja i zaborava jedinstvena hrvatska liturgijska – glagoljaška – baština. Mnogo je truda uloženo u ovu prelijepu knjigu. Urednik i organizator tiskanja je Antun Katunar, jezični urednik i lektor Milan Mihaljević, liturgijski lektor Ivan Milović, glazbeni lektor o. Izak Špralja, grafički i likovni urednik Fran Paro, recenzent s. Agnezija Pantelić. Fotografije je izradio Pero Trinajstić. Izdavač je Župni ured Vrnik gdje se ovaj minijaturni, glagoljaški (barem u jezičnom pogledu ako ne i u pogledu pisma), časoslov može nabaviti.

LM

svojstven, na život "djeteta Božjega", odnosno na život vječni!

Mi možda ovu dimenziju tvojega očinstva i ne razumijemo dovoljno, pa se ponašamo kao da nismo tvoja djeca, i kao da nas taj vez ne obvezuje (u biti tako i ostajemo "bez veze", to jest "bezvezni"). A koliko li nam tek nedostaje razumijevanja za onu dimenziju bratstva i sestrinstva - koja je utemeljena u tvojem očinstvu. Jer, ako ćemo pravo i poštено suditi, trebali bi priznati da smo braća i sestre upravo po tebi koji si nam Otac, odnosno po Sinu tvojemu jedinorođenomu, bratu našemu Isusu Kristu. Naše je bratstvo i sestrinstvo daleko dublje utemeljeno u Kristu nego li tek u samoj ljudskoj (paloj) naravi koju svi baštimo!

Činjenica tvojeg Očinstva postaje tako nama, tvojoj djeci, ljudima, vjernicima, kršćanima, pogotovo nama svećenicima i redovnicima koji smo još k tome dionici sakramentalne ekonomije spasenja, izuzetni izazov.

3.3. Dobri Otac?

Molim te, Bože, oprosti, ali ću se ipak usuditi postaviti otkačeno pitanje: Ako si ti naš Otac, ponašaš li se stvarno očinski? Znam da zvuči glupo, ali mi se čini da ovo pitanje nije nimalo bezvezno niti bezazleno. Mi polazimo naime od pretpostavke da je pojam "otac" - istoznačan pojmu "dobri otac". Nije problem u "očinstvu" kao takvom, nego je problem u "dobroti". Isus te naviješta kao dobrog Oca, onoga koji ljubi, onoga koji se zauzima za svoje dijete, koji ga štiti i brani od zla, nesreće, nepravde, болi i patnje! A mi znamo da sve to i te kako postoji u našem životu, i da se zna na nas obrušiti u takvoj mjeri, da posumnjamo u tvoju dobrotu!

Kako je lako upasti u napast nekršćanskog stava pred Bogom, koji je u sljedećem: Priznajemo te, Bože, kao onoga tko je sve ovo uredio, ozakonio i složio, i dalje te za ništa nije briga. Ili: Priznajem te, Bože, kao onoga tko pod cijenu kazne traži da njegova bude zadnja, da se poštuje! Onoga tko je ne poštuje snaći će kazna, a kako stoje stvari, po glavi neće dobiti samo onaj tko je skrivio, nego i oni koji su s njim, uz njega, pa makar i slučajno bili! A tko će takvom Bogu teputi: "Tata!"

Dakle, Bože, objava tvojega očinstva još više potencira sva ključna pitanja koja nas prate na putu traženja uporišta vlastitoj egzistenciji, a to su pitanja slobode, zla, grijeha, trpljenja, smrti, ljubavi, spasenja! U svemu tome prosimo, molimo i očekujemo tvoju pomoć! A što nam ti, kao

dobi Otac, nudiš? Prema Isusovoj riječi obećaješ najprije križ, potom stostruko i život vječni. Ali prije nego se dobije stostruko i život vječni, valja uzeti križ! Križ pak označava odricanje, gubitak! Kako to razumjeti? Teško! I da naš brat i tvoj Jedinorođeni sin, "svjetlo od svjetla, pravi Bog od pravoga Boga, svjetlo istinito koje dođe na svijet da prosvijeti svakoga čovjeka", nije sam uzeo križ, ne bismo vjerovali da je to istina, da je to put k zajedništvu života vječnoga! A Isus je uzdignut na drvo križa i raspet naočigled svega svijeta ne nekim "nesretnim stjecajem okolnosti", nego jer je to bila "volja Očeva"!

Je li to, naš Bože, tvoj očinski postupak? Ima li pravo sveti Anselmo sa svojom teorijom zadovoljštine koja je tako dugo bila predominanta u katoličkoj i protestantskoj teologiji, a koja kaže da si ti "položio račune koje je trebalo platiti", pa ako nije išlo drugačije, onda krvlju tvojega jedinorođenoga Sina! Je li u tome tvoja dobrota? Je li tvoja očinska ljubav u predanju na kušnju - do same smrti, ne do praga smrti nego do u samu smrt, pa da bi onda to predanje i povjerenje nadoknadio nagradom uskrsnuća od mrtvih?! I to samo da pokažeš kako ti i to možeš, ili da nam objaviš kako postoje vrata za prolaz na onu stranu! Ali, zar to nije moglo i bez strahote križa? I koliko su ozbiljne riječi Raspetoga: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Mk 15, 34).

Koja je najveća značajka pravog očinstva? Ljubav, zar ne? U čemu se pokazala, Bože, tvoja ljubav? Evo što veli sveti Ivan: "U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga nego - on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehu naše. Ljubljeni, ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedni druge... Tko ispovijeda da je Isus Sin Božji, Bog ostaje u njemu, i on u Bogu. A mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj. Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi u Bogu ostaje, i Bog u njemu!" (1 Iv 4, 10-11.15-16).

Očinski se stav pokazuje u odnosu prema sinu. Tvoje, Bože, očinstvo se pokazuje u tvom odnosu prema Jedinorođenom Sinu koji je postao čovjekom, nama u svemu sličan osim u grijehu. Tu se nalazi mjeru, "metrom" tvojeg očinstva! Ja drugu mjeru niti imam niti poznajem, a iskreno govoreći, niti priznajem! Zašto ta mjeru očinske ljubavi uključuje križ? Držim da je križ posljedica slobode, a sloboda je zahtjev ljubavi, što bi značilo da nema ljubavi bez (rizika) križa. Tvoja se, Bože, očinska ljubav tako pokazuje u prihvatanju, u poštivanju slobode ljubljenoga do krajnjih granica, čak i kad to uključuje negiranje, križ! Kako to može biti ne znam, ali mi se čini da

WT

DAN REDOVNICA

Prekо osam stolina hodočasnička otkо Paki-
mana, Vrgade, Ugljana, te Biograda i okoline
dakuplje se na tradicionalnoj prosłavi sv. Ante u
Uvali na otoku Pašmanu gdje je u crkvi sv. Ante u
Vodzancu euharistijsko slavlјe koga je predvodiо o.
Vladimir Pribanović Zajedno s pasmanskim žup-
nikom don Thohmirom Vučinom. Na vječi broj
hodočasnika dosao je brodiciama i policijskim
eguiserima a sudjelovali su i brojni turisti. U Salima
Dugom otoku, župljani na čelu sa župnikom
don Juricom Zubovićem hodočastili su na Duge
svake godine uz misno slavlјe, Procesiju i blagoslo-
vo odriži i zasjedničko pukko veselje.

UZ to je blagošlovljena i kapelica na čast sv. Ante kogou je uz podomc mjesetana izgradio gosp. Dragutin Brzozsa, ispunjavajući tako želju dvojice Nadijana, svog oca Ante i Ljube Vršaljku, hrvatskih vojsnika koji su Zaječaru bili u zaboravljenosti u II. svjetskom ratu. Obrde je preduođio domaći župnik don Tomislav Skitic.

Upfli

PROSLAVA SVETOG ANTE U ZADARSKOJ NADISKUPIJI

Promoción de la rama de la Iglesia Católica Zadar se ha establecido en la ciudad de Zadar. La iglesia católica en Zadar es una parroquia que pertenece a la diócesis de Šibenik-Knín. La iglesia católica en Zadar es una parroquia que pertenece a la diócesis de Šibenik-Knín. La iglesia católica en Zadar es una parroquia que pertenece a la diócesis de Šibenik-Knín. La iglesia católica en Zadar es una parroquia que pertenece a la diócesis de Šibenik-Knín.

U Zadru-Smiljevac, u nazoznlosti oko tisu-
će Vjermika, u otvorenog krtpti nove župne crkve
sv. Antuna izgradnji, svećano euharistijsko slava-
tije predvodio je zadarški umirovljeni nadbiskup
mons. Marijan Obliak. U Benkovcu, gdje je uje-
duo proslavljen i Dan grada Benkovača, svećano
misno slavije s predvodnikom kroz grad s kipom
svetca, održano je u crkvi sv. Ante na benkova-
čkom Kastelu a predvodio je benkovački župnik
don Čedomil Šupraha. U sklopu Dana grada Ben-
dona održane su još i brojne kulturne, sportske i
zabavne manifestacije. U raznovrstanom mještju
Nadin, poslijе više od 60 godina obnovljena je
procesija na blagdan sv. Ante, zaštitinika Zupre.

"Svetac sveća svijeta", sveti Antun Padovanski, tradicionalno je vrio svećamo i uz brojne suđe lovanje vjermlika proslavljen u brojnim župama i crkvama zadarške nadbiskupije: tako u Žrnjevićkoj crkvi sv. Frane u Zadru, i župama Zadar-Smilijevac, Benkovac, Dragićevac, Nadim, Nunci, Podgoriće, Radostinovac, Šali, Šuhovare, Tribunj-Sveti Ivančica Veljat Viničić Visocane.

VJESNI

Evo nas pred olaštvoom odnosa Lusa Kristijanom Šeškog Oca, Luso vođe prepoznavanja Volje i nebeske vrata u vlasttom životu i poslanju, evo nas pre-
tajnom spasenja! A u spasenju, i obektivnom
subjektivnom aktualizira se Božje ogimstvo, kao
Krisztovo bratsvo s nama, ultemljeno na partic-
ipaciji na istoj Ludske naravi! Jasno, kad razm-
isljamo o odnosu Lusa i nebeskog Oca odmah na-
se nameću, unekoliko nećešiva pitanja Kristovog
čovještva i negerove Ludske volje, negerove spe-
zaže i dselovanja, negerove ontologije i psiholo-
gle je.

A kako ćeš nam ti, Oče, prestati biti strana i postati poznamlik? Ima samo jedan, Kritsov pu zira Oca. Stoga je posve jasno da sktualnost Bogg ovisti upravo o aktualnosti Isusa Krista, Sina Božjega. A Ius iz Nazareta, za kojega verujuemo da je pravi Bog i pravi Gospod, nije nam samo ocitna vao, objavitio teba, Oče, i tvogu volju, nije niti samo pokazao na zoran nacini kako vlasja siljedelci volju „Oca našegu koji je na nebesima“ i otkriti nesto neuusporedivo više: ovo što nam je moguće nositi komunikacije, otvorio nam je vrata onostale posredništvo, nad jazom smrti sagradio jedin most koji im se stize u domovinu na nebesima,

4.1. Braca i sestre Išu

Ako nas nás odnos prema tebi, Bože, bitmo
određuje, onda je apsolutno potrebno razumjeti
stiz obzave, u čemu je tajna Božja Isusa Krista!
Tvoje je očajstvo, Bože, skriveno i okrito u očim-
skoj ljudavoj, pa i onda kad je izrazena i na nacim
„zapovijedj i zakona“! Sam Iusus Krist upućuje nas
na taj temelj koji ne može zamjeniti niti nadokna-
diti nista drugo, kao što nista ne može zamijeniti
ako si ti, Bože, takav Otač - kakva smo mi deca?
Kako se prema tebi odnosimo, korespondira li nás
odnos s tobom tvosem odnosu prema nama?

Kako govoriti o božanskom sinovstvu
tamo gdje nam je odnos prema tebi, Bože, postva-
ren, kao odnos prema nečemu mrtvom, nekati-
venom, čak kao prema nečemu što dan je dano da
egas iškoristimo? Ne može se imati simovski odnos
prema ideji, hipotezi ili teoretskoj postavci kojoj
je mjesto ne u konkretnom životu nego u akadem-
skom razmisljanju? Nema simovske ljudavoj nego
odgovora ako je Bože nesto, a ne osoba. Nema
sinovske odnosa ako ne poznašemo Oca, ako

4. DJECA OCEVA

upravo tu treba traziti užeseneži! U razumijevanju,
u iskuštvu, u zasjedništvu i uživaju! Tješi me, name,
da je jedina tvosa definicija „Bog je uživav“ (I IV
4., 16), i da je uživav po sebi „nemoguće“, para-
doksalna, nesvjetljiva i istovremeno jedina spa-
sonsana.

Kože su ozanke uživavi? I može li se na
temelju svosjestaava uživavi, kose analoski možemo
primijeniti na samoga Gospodina Boga (kako je
na primjer pokusao Augustin, nastojeci tako izlo-
ziti trinitetu teologiju) doći ne samo do nekikh
zaključaka, nego i do temelja unutarnjeg duho-
vnošću, pa čak i mislišnog odnosa zasjedništva Boga
i čovjeku! Za uživav je potreban dvojci! Govor i
dogовор! Za uživav potrebno je dvojci! I
samoga Trojstva: Smi kogi je u jedinstvu Ljubavi,
u jedinstvu Odgovora u unutarnjem životu

VJERA I KULTURA DUHA

U utorak, 8. lipnja 1999. godine, u crkvi Srca Isusova u Zadru, prigodom 65. obljetnice utemeljenja te župe, predstavljen je zbornik *Vjera i kultura duha*. Radi se o zborniku koji sadrži predavanja iznesena na redovitoj mjesecnoj tribini "Vjera i kultura duha" koja se dugi niz godina, još do 1982. godine, održavala u toj župi. Tribinu je započeo tadašnji župnik, fra Bernardin Škunca, sadašnji provincial Franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru, koji je o tome i govorio na predstavljanju zbornika. Tribina je započela kao prilog uspostavi mostova kršćanske kulture među ljudima u vremenima krize slobode i istine, naglasio je dr. Škunca. Sam zbornik sadrži dvjestotinjak

stranica i 13 teoloških, dogmatskih, moralnih i socijalnih radova isto toliko predavača, među kojima i vrhunskih teologa u nas. To je tek manji dio predavanja održanih na ovoj tribini. Predstavljanju su bili nazočni, uz župnika fra Andriju Bilokapića i urednika zbornika fra Antu Kekeza, mons. Marijan Oblak, zadarski nadbiskup u miru, prof. Željko Mardešić te drugi nazočnici. U petak, na blagdan Srca Isusova, proslavljen je i 65. obljetnica utemeljenja župe Srca Isusova. Svečano misno slavlje predvodio je u ime odsutnoga nadbiskupa Ivana Prende, mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

100. OBLJETNICA ŽUPNE CRKVE U NEVIĐANIMA

Na svetkovinu Presv. Srca Isusova, u petak, 11. lipnja 1999. godine, u Neviđanima na otoku Pašmanu, svečano je proslavljena 100. obljetnica izgradnje nove župne crkve posvećene Srcu Isusovu. Povodom toga održana je devetnica duhovno-molitvenog sadržaja koju je vodio mjesni župnik don Tihomir Vulin. Tijekom čitave ove godine župa se pripremala duhovnom obnovom, mjesecnim tribinama i molitvom na ovo slavlje. Na sam blagdan, svečano euharistijsko slavlje i procesiju sa slikom Srca Isusova predvodio je

mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar, zajedno s trinaest svećenika i uz sudjelovanje mnoštva župljana i njihovih gostiju. Tom prigodom blagoslovljen je novi kameni oltar, inače poklon obitelji Romana i Jasenke Kučina iz Neviđana. Župna crkva je nedavno potpuno obnovljena sredstvima župljana.

Don Tihomir Vulin, župnik

OTVORENA KOMUNA "SV. ANTUN PADOVANSKI" U NUNIĆU

U subotu, 12. lipnja 1999., uoči blagdana sv. Ante Padovanskog, u malom bukovačkom mjestu Nuniću, kojem je sv. Ante i naslovnik župe, otvorena je druga po redu komuna za ljećeće ovisnika u zadarskoj nadbiskupiji. Komuna se zove "Sveti Antun Padovanski" a smještena je u novoobnovljenoj i za tu namjenu adaptiranoj župnoj kući koju je obnovio Caritas Mondo Nuovo iz Civitavecchie u Italiji u suradnji s Caritasom zadarske nadbiskupije i posebnim zauzimanjem mons. Ivana Prende, nadbiskupa zadarskoga i predsjednika Hrvatskog Caritasa. Komuna može primiti 20-ak štićenika, a rad joj se zasniva na tri načela: rad, mijenjanje obitelji i priprema za povratak u normalan život. Radom štićenika komuna bi se kroz određeno vrijeme mogla sama finan-

cirati. U planu je izgradnja gospodarskih zgrada, stolarska radionica i staklenik u obližnjem Erveniku. Najveću potporu komuni dala je Zadarska županija u suradnji s njemačkim i francuskim Caritasima. Na otvorenju komune bili su nazočni mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar zadarske nadbiskupije, koji je i blagoslovio novu komunu, zatim don Čedomil Šupraha, ravnatelj Caritasa Zadarske nadbiskupije, g. Šime Prtenjača, župan zadarski, dožupan Ivo Grbić, dr. Josip Kraljić, predstojnik Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Županije zadarske, prof. Davor Aras, predsjednik Gradske vijećnice Zadra, saborski zastupnici Julije Derossi, Živko Kolega i Tereza Ganza-Aras i drugi. Na otvorenju je govorio prof. Mario Bebić,

4.2. Božja korist

Kako li je onda promašeno govoriti ili misliti u kategorijama puke materijalne, pa čak i duhovne "koristi", koji mi uspijevamo farizejskim vratolomijama opravdati "na korist vlastite štete". Zamislite onoga tko "koristi vlastitog Oca" - i koji se bavi računicom umjesto ljubavlju! Naše traženje koristi od tebe, Bože, nije li znak nevjere? Iskorištavanje onoga tko me ljubi! Kako to teško zvući! (Kako bilo, iz poštovanja prema istini moramo priznati kako su ljudi Crkve znali, i to ne samo koji put, i te kako iskoristiti svoje mjesto "posrednika duhovnih dobara", da učine nešto "Bogu na slavu a sebi na korist i spominjanje").

Što pak reći za našu dimenziju svećeničke privilegirane situacije pred tobom, Oče? Svećenicima, nama je povjerenio da po suočenju i inkorporaciji Kristu, budemo uključeni u posredništvo milosti i spasenja za ljude! I to nam je shvatiti i živjeti kao privilegirani oblik sinovstva! K tome se pridružuje i redovništvo, posvećeni život u ozračju, Bože, tvoje blizine!? Ne bi li dakle, svećenici, redovnici i redovnice trebali, po samoj logici stvari, biti najomiljenija i najradosnija djeca Božja, a ne oni koji su se "o sebi i svojoj računici zabavili"!

I dalje ostaje opasnost pogrešnog shvaćanja i krivog odnosa koji se ne slaže, Bože, s tvjnjem potrebama i željama. Naš odnos prema tebi, Oče, trebao bi svakako biti na način koji je tebi i tvojem očinstvu prikladan, a to znači sinovski - kristovski, što pak implicira i bratski odnos prema braći u Isusu Kristu, u milosti Duha Svetoga! Čudno zvući, ali je logično, da nam se valja brinuti oko toga imаш li ti, Bože, kakve koristi od nas, a ne mi od tebe. I jedno i drugo mora pak biti osmišljeno i ostvareno na način ljubavi.

Sve rečeno provodi se u djelu jedino kroz doživljenu i ostvarenu ljubav kojom drugima pokazujemo da si ti, Bože, naš Otac! Da nas voliš kao Otac, kao moj i tvoj Otac, kao naš Otac! Rezultat kojemu sve vodi je novo ozračje, ne samo oko nas, nego ponajprije u nama! Osjećaj privržene ljubavi, osjećaj povjerenja u tebe, Bože, oslobođenje od straha, osnaženje za služenje i sloboda od svake neuredne navezanosti na sve što ti nisi (a to je ono o čemu na primjer govore redovnički zavjeti).

5. UMJESTO ZAKLJUČKA: "OČE NAŠ"

Objava Boga kao Oca sadrži jasne upute i upozorenja. Nije dovoljno reći "ima Boga", nego

valja iskusiti i posvjedočiti da si ti, Bože, moj / naš Otac. Istodobno to je i zahtjev da iskusimo i posvjedočimo koliko mi tebe, Bože, kao svoga Oca volimo (i ničeg se ne bojimo). Sv. Pavao je to i te kako razumio kad je napisao: "Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove?" i, "u svemu pobjeđujemo u onome koji nas uzljubi" (Rim 8, 35.37)!

"Božja je volja naše posvećenje" upozorava nas Pismo. Poziv je to da budemo sveti, to jest u zajedništvu s Ocem! Tvoja je, Bože, volja da budemo s tobom i za tebe! A za drugo je lako! Ako mi budemo s tobom, pa i onda kad nam valja po tvojoj volji uzeti svoj križ, sav će svijet biti bolji i bliži konačnom spasenju! To izražava i Sveti Otac Ivan Pavao II. u svojoj "Molitvi u godini Boga Oca", u pripravi na Jubilej 2000. godine, pod naslovom "Bog, Stvoritelj neba i zemlje, Isusov i naš Otac":

"Blagoslov jen budi, Gospodine, Oče koji jesni na nebesima, jer si u svom neizmjernom milosrđu svrnuo pogled na ljudsku bijedu i darovaonam Isusa, svoga Sina, rodjena od žene, našeg Spasite ja i prijatelja, brata i Otkupitelja. Hvalati, dobri Oče, na daru jubilejske godine: daj da ona bude milosno vrijeme, godina velikog povrata u kuću Očevu gdje Ti, pun ljubavi, čekaš izgubljenu djecu, kako bi ju zagrljao zagrljajem oproštenja i primio za svoj stol, iznova odjevenu u svečano ruho. (...) Bože, Oče svemogući, daj da sva Tvoja djeca dožive da ih na putu prema Tebi, njihovomu konačnom odredištu, dobrostivo prati Presveta Djevica Marija, slika čiste jubavi koju si ti izabrao da bude Majka Kristova i Majka Crkve. Tebi, Oče života, koji si početak bez početka, najveća dobrota i vječno svjetlo, neka bude sa Sinom i Duhom, čast i slava, hvala i zahvalnost u vjeke vjekova. Amen."

Samo onaj tko ljubi tebe, Oče, Kristovom ljubavlju, može zajedno s njim reći (pa što koštalo da koštalo): "Moja je hrana vršiti volju tvoju" (usp. Iv 4, 34). I samo u Kristovu Duhu usuđujemo se moliti: "Oče naš, koji jesni na nebesima, sveti se ime tvoje! Dođi kraljevstvo tvoje! Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji! Kruh naš svagdanji daj nam danas! I otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima svojim! I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od Zloga!" (Mt, 6, 9-13).

Split, 21. lipnja 1999.

WT

Nakon predstavljanja u katedrali, u dvorani Svecenickog doma, mogla se pogledati izložba starih liturgijskih knjiga i časoslova iz zadarškog kapitolskog arhiva, među kojima su osobito bili vitasovićeva psesmariča, Hrvatski bogoslužbeni spiski - glagoljski brevijski iz Pazuša iz 15. st., tako se moglo vidjeti dvočlan rukopisnog hrvatskog jezika i drugi vitasovićevi rukopisi koji su izdani u Zadru. Zastupljeni su i rukopisi iz zadarškog arhiva, među kojima su osobito bili dr. Marija Ostančić i pslh. Mladen Klamac.

PREDSTAVLJANJE BOZANSKOG CASOSLOVA U ZADRU

WT

ma i poteskoča životat! Krist - kruh života, násá je
nagáa i násá náda. Zato poslušajmo portuňu svetih
chriščan, koya káze: „Sjeti se!, Živimo sa sječanjem
na silna dýela náséga Gospodina i prihvacaſjmo
zivočaša zivočaša medú nama u hraní euharistijskoga
stola.“ Preko svete misie pševao je Katedralni zbor
čo do ravanjsem mos. Pavla Kera, kogi je izveo Ave
maria u Pševalju. Nakon misinge slavila krenula je
svęćana euharistijska procesija od katedrale svete
Svetosije, posred strogog grada Širokom ulicom do
črkve sv. Sime gdje je bio zavrsni euharistijski
nabibiskup. Prenda nosio Presveto, sudjelovali su
blagoslov. U procesiji, u kojoj je pod nebiticom
črkve sv. Sime gdje je bio zavrsni euharistijski
procesiju, posred strogog grada Širokom ulicom do
nabibiskup. Prenda nosio Presveto, sudjelovali su
črkveni bazarci, propovidešći u beslimi i mnoštvo
projini muzičari, pševacki zborovi i gradskih župa,

ΟΛΟΤΕΙΓΙ

POSVETE OLJARA I BLAGOSLOVA ZUPNE CRKVE
BEZGRJESNOG ZACEĆA BLAZENE DJEVICE MARJE
U MURVICI

POVEJA

Uime Ristovo. Amen.

Godine Gospodnje tisucu devet stotina devetedest i devete, mjeseca srpnja, dana jedanaestoga, zadarški nadbiskup mons. Ivan Prenda, uz nazovčnost brojnih svećenika i vjermika, posveti oltar i blagoslov produženu i obnovljenu župnu crkvu u Murviči, dok župnikom bijaše don Pavao Kero.

Nadiskup

Upno vjeće

VIJESTI I DOGAĐAJI

SKUP SVIH ŽUPNIH EKONOMSKIH VIJEĆA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

U subotu, 15. svibnja 1999. godine, u zadarskoj katedrali svete Stošije održan je skup članova svih župnih ekonomskih vijeća Zadarske nadbiskupije. Skup je, pod predsjedanjem mons. Ivana Prendje, zadarskog nadbiskupa, započeo molitvom Jutarnje, i proslijedio predavanjima i raspravom.

Kratki sadržaj svih potpisanih ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske iznio je na početku nadbiskup Prenda, zadržavši se osobito na četvrtom ugovoru o gospodarskim odnosima. Novi Pravilnik župnog ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije, koji je nedavno proglašen, protumačio je mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar Nadbiskupije zadarske. Oslanjajući se na Zakonik kanonskog prava, novi pravilnik detaljno razrađuje sastav, djelovanje, prava i dužnosti Župnog ekonomskog vijeća. Ekonom Nadbiskupije don Srećko Petrov protumačio je nazornim vijećnicima nove oblike rada i suradnje između župnika i članova župnih vijeća, te obveze

koje koje svaka župa ima prema središnjim ustanovama nadbiskupije (Ordinariju, Svećeničkom domu, Caritasu, zajedničkim fondovima i dr.). Župni vijećnici prvi su suradnici župnika u odgovornosti za materijalna dobra i ekonomiju župa, i kao takvi trebaju biti upoznati s načinom rada i odnosa između Nadbiskupije i njezinih župa. Nadbiskup je na kraju rasprave izrazio svoj optimizam u pogledu daljnog rada i suradnje svih nazočnih sa svojim župnicima na dobrobit samih župa i čitave Nadbiskupije, istaknuvši da je čitava nadbiskupija zapravo jedna velika obitelj.

Mnogi župni vijećnici kao i nazočni župnici sudjelovali su svojim pitanjima i prijedlozima u radu skupa. Na skupu je sudjelovalo oko 250 vijećnika iz svih župa Zadarske nadbiskupije. Sveje završilo zajedničkim agapeom u dvorištu Svećeničkog doma "Zmajević" uz druženje i razgovor.

LM

DUHOVSKO SLAVLJE SVETE POTVRDE U ZADRU

Na svetkovinu Duhova, u nedjelju, 22. svibnja 1999. godine, u katedrali svete Stošije u Zadru, preko svečane koncelebrirane svete mise, nadbiskup zadarski mons. Ivan Prendja, zajedno s generalnim vikarom, mons. Milivojem Bolobanićem, podijelio je sakrament svete krizme 182-icima mlađih iz gradskih župa svete Stošije, svetog Šime, Bokanjca, Smiljevca te nekolicini iz župa Ploče i Arbanasi. Preko svete mise pjevao je Katedralni zbor kao i mnoštvo puka koji se ovom prigodom okupio u drevnoj zadarskoj prvostolnici. Nadbiskup Prendja je u svojoj homiliji poručio mlađima da se ne boje kao kršćani krenuti u svijet u kojem će kao vjernici ponekad naći na nerazumjevanje i poteškoće. "Krist je dao Crkvi Duha Svetoga da izgrađuje pojedinca, osobu, zatim da

izgradi čitavo tijelo Crkve i konačno da tu Crkvu pošalje u svijet. Vi ste danas ta Crkva koja se šalje u svijet, vidljiva Crkva namjesto nevidljivoga Krista!" Nadbiskup je posebno naglasio da se trebaju izgrađivati molitvom, svetom misom i vjerskom poukom kako bi bili sposobni svjedočiti za Krista.

U subotu, uoči Duhova, nadbiskup Prendja je podijelio svetu potvrdu u dvije gradske župe: Srca Isusova (Voštarnica) i Uznesenja Marijina (Belafuža) gdje je u svakoj župi bilo 120 potvrđenika. Sveukupno je u zadarskim gradskim župama kroz vazmeno vrijeme, od Uskrsa do Duhova, svetu potvrdu primilo preko 600 mlađih.

L. M.

ODREDBE

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1199/1999.
Zadar, 29. srpnja 1999.

SVEĆENIČKO REĐENJE

Svim Župnim uredima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici!

S radošću Vas izvješćujem da će u subotu, 21. kolovoza ove godine, u katedrali svete Stošije, preko koncelebrirane svete mise u 19 sati, zaređiti đakona Krešu Čirka za svećenika Crkve zadarske. Svako svećeničko ređenje milosni je dar Božji našoj Crkvi, odgovor na naše žrtve i molitve za svećenička zvanja. Zahvalimo Gospodinu na našem ređeniku i molimo se neprestano na nakanu duhovnih zvanja.

Pozivam sve Vas da molitvom i ljubavlju prihvativimo novoga brata u svećeništvu te da se okupimo na njegovu ređenju kao braća. Određujem da se polovica milostinje od nedjelje, 22. kolovoza 1999. godine, predala u Nadbiskupski ekonomat s oznakom: "Za mladomisnika". Pozovite vjernike na zahvalnu molitvu za novoga svećenika s poticajem da se i dalje molimo za nova zvanja.

U Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1200/1999.
Zadar, 29. srpnja 1999.

POČETAK VJERONAUČNE GODINE

Draga braćo svećenici!

Dragi vjeroučitelji i vjeroučiteljice!

Pozivam Vas da molitveno i svečano obilježimo početak nove vjeronaučne godine. Važno je naglašavati duhovnu i sakramentalnu dimenziju zajedništva Crkve te dolikuje započeti novu vjeronaučnu godinu molitvom i euharistijskim slavlјem.

Gdje su sva ili velika većina djece uključena u školski vjeronauk, neka se pozovu vjeroučenici, vjeroučitelji, nastavnici škole i roditelji na nedjeljnu svetu misu u župnoj crkvi, u nedjelju, 12. ili 19. rujna o. g. Gdje se održava vjeronauk i u župi, nastojte upoznati i potaknuti sve vjeroučenike, roditelje, po mogućnosti i nastavnike u školi ili župi da se okupe na svetoj misi u znak početka još jedne školske i vjeronaučne godine. Za župe i škole na području grada Zadra bilo bi uputno da župnici odrede zajednički u koju nedjelju će to obilježiti u svim župama.

Homiliju i molitvu vjernika treba posvetiti vjeronauku, a poslije pričesti neka se zazove milost Duha Svetoga pjevanjem ili recitiranjem himna "O dođi, Stvorče, Duše Svet".

Neka Gospodin blagoslov našu novu vjeronaučnu godinu i sva naša nastojanja u navještanju njegove Radosne vijesti!

Pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

OBAVIJEŠTI

Br. 7-8/1999.

VJESNIK

VJESNIK

Br. 7-8/1999.

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Mons. Miliivoj Bolobanac, generalni vikar, imenovan je župnikom katedrale župe sv. Stosije u Zadru.
2. Don mr. Zdenko Milic razriješen je službe župnika katedrale župe sv. Stosije u Zadru i imenovan župnikom župe Kraljice mire u Zadru.
3. Don Jerko Gregov razriješen je službe župnika župa sv. Sime u Zadru i Čmoga i imenovan župnikom župe Bokanića.
4. Don Mario Soljacić razriješen je službe župnika župa Kraljice mira i bl. Alojzija Stepića u Zadru i imenovan župnikom župe sv. Sime u Zadru i Čmoga.
5. Don mr. Marinko Duvnjak razriješen je službe župnika župe Bokanića.
6. Don Igor Ikić razriješen je službe župnika župa sv. Stosije i sv. Ivana Kraljice u Biogradu i imenovan župnikom župe bl. Alojzija Stepića u Zadru.
7. Don Tomislav Škrljević razriješen je službe župnika župa Kraljice mire i Nadina i imenovan župnikom župa sv. Stosije i sv. Ivana Kraljice u Biogradu.
8. Don Elvis Rako razriješen je službe župnika župa Obrovca i Jasenice i imenovan župnikom župe sv.
9. Don Marinko Jelčević razriješen je službe župnika župa Pakostane i Vrana i imenovan župnikom župa Polacke, Pritegaa i Radosimovaca.
10. Don Ivica Juršić razriješen je službe župnika župa Kraljice mira i bl. Alojzija Stepića u Zadru i imenovan župnikom župe Pakostane, Dragë i Vrana.
11. Don Marijan Stojanović razriješen je službe župnika župe Sv. Filipa i Jakova i poslužitelja Škrova, vraca se u banjalučku biskupiju.
12. Don Hrvoje Kolač razriješen je službe župnika župe Dragë i župnog vikara župe sv. Ivana Kraljice u Biogradu, vraca se u vrbosansku nadbiskupiju.
13. Don Emili Bilaver razriješen je službe župnika župa Kali i Kukliće i imenovan župnikom župa Obrvaca i Medviđe.
14. Don mr. Makro Lončar, svećenik dakovacke biskupije, imenovan je župnikom župa Kali i Kukliće.
15. Don Božidar Šimic, SDB imenovan je župnikom župe Gospe Loretke u Zadru.
16. Don Miljan Litic, SDB imenovan je župnikom župe Gospe Loretke u Zadru.
17. Don Sebastjan Filic, SDB imenovan je župnikom župe Gospe Loretke u Zadru.
18. Don Josip Lenkic razriješen je službe župnika župa Popovici, Bruske, Medviđe, Rodaljica, Nuncića, Ervenika i imenovan je župnikom župa Skabrnje i Nadina.
19. Don Gašpar Dodić imenovan je župnikom župa Nuncić i Ervenik.
20. Don Alojz Knežević razriješen je službe župnika župe Silivnica i imenovan župnikom župe Jesenice.
21. Don Augustin Ložić, svećenik vrbosanske nadbiskupije, imenovan je župnikom župe Silivnica.
22. Don Zdravko Katala razriješen je službe župnika župa Polacke, Pritegaa i Radosimovaca i upućen na studij crkvenog prava u Rim.
23. Don Zdenko Durdović, pretek Nadvinskog sjemeništa „Zmajevic“ imenovan je pastoralnim suradnikom u katedralnom župi sv. Stosije u Zadru.
24. O. Ante Jerončić SVD, razriješen je službe pastoralnog suradnika u župi Unesenja BDM, Zadar - Belafuža.
25. Dr. don Dušan Peričić, zbođ bolesni, stavlja se u mirovinu.

Pratimo ga molitvama!

„Kad se sad vratim mitslma untag, nastojeći otkriti potreke Negeova poziva, teško ih pronalazim. Međutim, otrijem stotinu mith životnih situacija kroz koje sam otkrivač ūspoti svećenickog poziva. Kroz te životne zgodje rastao moš održiv da budem svećenik. Redenje i mlada misa su pred nama. On koji me pozvao nek ubere plođove tog poziva.“ (Krešo)

„Kad se sad vratim mitslma untag, Prende, preko svećanog euharistijskog slavlja.

ukama nadbiskupa Ivana Prende, preko svećanog euharistijskog slavlja.

nakama nadbiskupa Ivana Prende u Zadru, u subotu, 21. kolovoza 1999. godine, u 19 sati, po katedrali svete Stosije u Zadru, u novoosvećenoj župnoj crkvi blazenoga Alojzija Stepića, 14. veljače 1999. godine. Svećenik red primite u danočnu počasao i zavario studi filozofije i teologije. Reden je za dakona po davo je dečije, prema Zagrebu, gdje je u kolegiji otiča Lusočaca na Jorževu ratnich prilika u Zadru prseselio zadrsko sjemeniste. Put prema svećenistvu zbole, dok je župom Posedarije upravljao don Andelko Buljat, krenuo je u Škole, provodio dečju istovitvo i mlađenčastvo, zavario je i osnovnu školu. Nakon osnovne prošao je u Zadru 2. rujna 1974. godine. U svogu župi Posedarije, gdje je